

Labā ziņa

Abonē un ietaupi!

Joprojām abonējot laikrakstu "Vadugums" redakcijā vai otrdienās Viļākā, iespējams ietaupīt 50 santīmus, nerunājot par dāvanu (kalendāru), ko gada sākumā saņems ikviens laikraksta abonements. Lai kļūtu par dāvanas īpašnieku, ietaupītu naudu, kā arī uzdotu žurnālistiem sev interesējošus jautājumus, piektdien, 30.novembrī, reklāmas speciāliste Daina Dimitrijeva un redaktors Edgars Gabranovs ciemosies plkst.10.00 Lazdukalnā, plkst. 11.00 Bērzipilī, plkst. 12.00 Krišjāņos un plkst.13.00 Tilžā (pie pašvaldību pārvaldēm).

Slikta ziņa

Mēris konstatēts astoņām mežacūkām

Klasiskā cūku mēra antivielas, kuru klātesamība asinīs liecina par saskarsmi ar klasiskā cūku mēra ierosinātāju, konstatēta 16 mežacūkām, bet klasiskā cūku mēra vīruss konstatēts 8 no tām. Tādējādi uz šo brīdi klasiskais cūku mēris ir konstatēts 8 mežacūkām. Kopumā no 17. līdz 24. novembrim Latgalē - Krievijas un Baltkrievijas pierobežā - nomedītas un izmeklētas 94 mežacūkas. PVD aicina mājas cūku turētājus, it īpaši Latgales reģionā dzīvojošos, sekot līdzi cūku veselības stāvoklim un nekavējoties informēt veterinārārstu, ja cūkas izskatās neveselas vai nobeidzas.

Interesanta ziņa

Stāstis par žestu valodu

27.novembrī plkst. 18.00 Balvu Amatniecības vidusskolā ir vienreizēja iespēja tikt ar Latvijas Universitātes pasniedzēju Andri Morkānu, kurš stāstīs par daudzveidīgām saziņas iespējām un žestu valodu.

Nepalaid garām

Aicina zolītes spēlētājus

Šķilbēnu pagasta jauniešu centrā "Zvaniņi" 1. decembrī notiks Viļakas novada atklātais čempionāts zolītes spēlē. Reģistrācija notiks jau no plkst. 9.15, spēļu sākums plkst. 10.00. Spēlētājus aicina līdzi paņemt vienu latu, jo būs nodrošināta ēdināšana.

Vai valdība sadzirdēs?

Foto - Z.Logina

Priekšnesumā atgādina par ēnu ekonomiku. Tukuma pensionāru biedrības ansamblis "Sidrabrasi" pēc dziesmas ar trāpīgiem, atraktīviem vārdiem klātesošajiem, arī valsts augstākajām amatpersonām, dāvināja tukšas cigarešu paciņas un alkohola pudeles. Tās bija pildītas ar ūdeni un bērzu sulu. Daži atgaiņājās un negribēja ņemt, bet, kur liksies,- pirmajā rindā sēdošajām valsts amatpersonām šo dāvinājumu nācās pieņemt.

Aizvadītajā trešdienā Latvijas Pensionāru federācija atskatījās uz organizācijas 20 darbības gadiem.

1992. gada oktobrī Rīgā pulcējās 120 veco ļaužu pārstāvji no visas Latvijas, lai izveidotu organizāciju, kas aizstāvētu viņu sociālās intereses un tiesības. Lai arī ielūgums bija saņemts un Labklājības ministrija bija sagatavojusi pat Atzinības rakstu, Latgales reģionālās pensionāru apvienības vadītāja Zofija Zujeva uz šo sēdi nebrauca. Iemesls tam meklējams jau iepriekšējā darbības laikā, kad federācijas vadītāja Aina Verze ignorēja Latgales pensionāru lūgumus, kas nav sadzirdēti joprojām. Pašlaik Latgales reģionālā pensionāru apvienība gatavo rezolūcijas projektu, kurā vēlas saņemt atbildes uz daudziem jautājumiem, piemēram, ko valdība darīs nabadzības samazināšanai Latgalē, kad būs atjaunota mazo pensiju indeksācija, par maznodrošināto pensionāru un invalīdu obligāto veselības apdrošināšanu un citiem jautājumiem. Ministru prezidents Valdis Dombrovskis savā uzrunā atzīmēja, ka tikai tad, kad visi godīgi strādās un maksās nodokļus, "mēs varēsim gan palielināt pensijas, gan domāt par citiem pasākumiem". Viņš izteica cerību, ka 2014. gadā varēs atgriezties pie pensiju indeksācijas, un aicināja federāciju skaidrot sabiedrībai, cik svarīgi ir maksāt algas un nodokļus, jo no tiem atkarīga gan šodienas pensija, gan uzkrājumi nākotnes pensijām. V.Dombrovskis minēja satraucošu

faktu, ka viena trešdaļa strādājošo oficiāli saņem tikai minimālo algu - 200 latus mēnesī. Tas nozīmē, ka pensija šiem cilvēkiem būs tikai 80 lati. Saeimas priekšsēdētāja Solvita Āboltiņa atzina, ka Latvija atgūstas no krīzes, un solīja, ka vecie ļaudis to sajūtīs jau tuvākajā laikā. Daudzi zālē sēdošie neticīgi grozīja galvas, jo uz savas ādas izjūt, ka dzīves dārdzība aug daudz straujāk par pensionāru ienākumiem un izdzīvot kļūst arvien grūtāk. Ko dod tukši solījumi, ja nav konkrētas rīcības? Ko tad vēlas pensionāri? Dažas no federācijas prasībām ir minimālo pensiju noteikt minimālās algas līmenī, palielināt iedzīvotāju ienākuma nodokļa neapliekamo minimumu pensionāru ienākumiem līdz minimālās algas apmēriem, izveidot obligāto veselības apdrošināšanas sistēmu valstī un samazināt PVN līdz 5% pārtikas precēm un kompensējamiem medikamentiem.

Ikviens varēja iepazīties ar federācijas darbību 20 gados. Interesants ir fakts, ka izdoti 183 laikraksta "Latvijas Pensionārs" numuri, bet šogad izveidota mājas lapa www.pensionari.lv, lai par senioru problēmām, aktivitātēm un viedokļiem uzzinātu pēc iespējas vairāk cilvēku. Ikviens sadaļā "Ierosinājumi, sūdzības" var izteikt savu viedokli vai uzdot jautājumus, uz kuriem federācija sola sniegt elektronisku atbildi.

Sēde noslēdzās ar ziediem un paldies vārdiem vadītājai Aina Verzei, bet kuluāru sarunas nerimās arī pie cienasta galda.

Z.Logina

Nākamajā adugunī

- Lauku sievietes siktums Ciemojamies "Lūzeniekos", Krišjāņu pagastā
- Gatavo rotājumus svētkiem No pogām, kastaņiem, zilēm un gliemežvākiem

Inese Jakobi atklāj izstādi Balvu Novada muzejā.

11.lpp.

Tamborēšana atkal modē.

10.lpp.

Vārds žurnālistam

Nesen populārajā mikroblogošanas vietnē "twitter.com" pamanīju interesantu ierakstu, kur apkopotu latviešu biežāk ierakstītie jautājumi meklēšanas serverī "google.com". Nemāku teikt, cik ilgā laika posmā *letīņu* uzdotie jautājumi apkopoti, lai paziņotu, ka tie ir populārākie, tomēr publicētā informācija šķiet interesanta. Pamatojoties uz to, var secināt, ka latviešus visvairāk nomāc jautājumi "kā sasiet kaklasaiti?", "kā izglābt laulību?", "kā iepatīties meitenei?", "kā nodzīt *riepu*?" jeb notievēt, kā arī "cik maksā aborts?". Latvijas iedzīvotāji bieži vēlējušies uzzināt atbildi arī uz visnotaļ ezotērisku jautājumu "kāpēc filozofija ir neauglīga", kā arī nereti ierakstījuši vienkāršu, bet praktisku frāzi "vajag naudu". Savukārt ievēribas cienīgākie, interesantākie un, manuprāt, radošākie jautājumi, ko vēlējušies uzzināt latvieši, ir "kādēļ labāk būt sievietei?", "kādēļ skumjas tavās acīs?", "kāpēc Niče raudāja?", "kur ir klitoris?", "kā salikt kubiku rubiku?" vai, piemēram, "cik jānostrādā, lai saņemtu pabalstu?". Jāsecina, ka jautājumi par kaklasaitēm un kubikiem rubikiem liecina par latviešu praktiskumu, savukārt atbilžu meklēšana par skumjajām acīm, Niče raudāšanu, iepatīkšanos meitenēm un klitora atrašanās vietu – nostāšanās uz pašizziņas ceļa, emocionalitāti un filozofisko garu. Vārdu sakot, mēs, domājams, īpaši neatšķiramies no citu tautu pārstāvjiem. Nedaudz gan biedē uzdotie jautājumi par pabalstu saņemšanu, nelaimīgajām laulībām un iespējamo abortu veikšanu, kas, analizējot kopējo situāciju Latvijā, varētu raksturot valsts demogrāfisko un sociālekonomisko stāvokli. Tomēr, kā mēdz teikt, stulbu jautājumu nav!

Artūrs Ločmelis

Latvijā

Miris latviešu hokejists. 22.novembrī 37 gadu vecumā nomira pazīstamais Latvijas hokejists Kaspars Astašenko. No 1999. līdz 2001.gadam K.Astašenko divas sezonas spēlēja Nacionālās hokeja līgas (NHL) komandā Tampabejas "Lightning", kur 23 spēlēs guva vienus vārtus, divas rezultatīvas piespēles, kā arī nopelnīja astoņas soda minūtes. Latvijas izlases rindās Astašenko piedalījās 2001. un 2006.gada pasaules čempionātā, kā arī 2002.gada olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā. Izlasē hokejists aizvadīja 21 spēli, kurā izcēlās ar septiņiem vārtiem un septiņām rezultatīvām piespēlēm. Publiskajā telpā izskanējusi informācija liecina, ka pēc profesionālās karjeras beigām K.Astašenko nebija viegls dzīves posms, jo hokejistam sagādāja problēmas cīņa ar atkarībām.

Laupītājam maksās atlīdzību. Administratīvā rajona tiesa nolēmusi, ka valstij jāmaksā 50 latu liela morālā kaitējuma atlīdzība Jēkabpils spēļu zāles aplaupīšanas lietā apsūdzētajam Denisam Hristoforidi. Sākotnēji Valsts policija (VP) saņēma vīrieša iesniegumu par 3000 latu personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu. Iesniegumā viņš norādīja, ka pērn vasarā Jelgavas islaicīgās aizturēšanas vietā turētis apstākļos, kas ir pretrunā ar cilvēka cieņu - nebija pietiekams apgaismojums, svaiga gaisa, kā arī nesaņēma higiēnas piederumus un pastāvēja citi grūti apstākļi. Valsts policija spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā.

Žurnālistam draud cietumsods. Raidījuma "Kriminal+" žurnālistam Andrejam Hramcovam draud 10 gadu cietumsods, jo pret žurnālistu celta apsūdzība par kādu viņa veidotu televīzijas sižetu. A.Hramcovs sižetā demonstrēja, kā viņš mežā, Cekules poligona teritorijā, atrod lādiņu un īsā laikā no tā izgatavo spridzekli, ko varētu izmantot, piemēram, teroraktā. Žurnālists apgalvo, ka sižetu veidojis ar mērķi norādīt uz reālu problēmu, jo, viņaprāt, jebkurš, tostarp terorists var brīvi iekļūt poligonā, bez maksas dabūt sprāgstvielas un, pieliekot pavisam nelielu piepūli, pielāgot tās izmantošanai visjaunākajiem mērķiem. Savukārt prokuratūra žurnālistu par šo rīcību saukusi pie krimināl-atbildības par nelikumīgām darbībām ar ieročiem, munīciju, sprāgstvielām vai spridzināšanas ietaisēm. Pret A.Hramcovu ierosināto krimināllietu Rīgas rajona tiesa atsāks izskatīt nākamā gada janvārī.

(Ziņas no portāliem www.tvnet.lv, www.apollo.lv, www.delfi.lv)

Atzinība

Baltinavas Kristīgās speciālās internātpamatskolas mājturības un tehnoloģiju skolotājs OJĀRS LĀCIS par nozīmīgu ieguldījumu skolēnu ar speciālām vajadzībām darbuzdzināšanā un praktisko dzīves iemaņu veidošanā saņēma Baltinavas novada domes Atzinības rakstu. Atzinības mirklis pedagoga dzīvē sakrita ar 40 skolai atdotiem darba gadiem, kuru laikā nav izpalicis arī pienums vietējai sabiedrībai.

Vajadzīga liela pacietība

Iedzīvotāji un bērnu vecāki par pedagoga darba gaitu sākumu tradicionāli uzskata augusta beigas vai 1.septembri. Ojārs savā dzīvē šī fakta nobīdi par diviem mēnešiem skaidro tā: "Šajā laikā biju atgriezies no dienesta padomju armijā, bet skolā trūka darbinieku (bija tādi laiki!). Sākumā strādāju par elektriķi, audzinātāju, bet vēlāk man piedāvāja mācīt bērniem arī darbmācību. Biju beidzis Rekasas vidusskolu, bet Baltinava man nebija sveša. Bieži piedalījos sporta sacensībās un braucām arī uz Baltinavu. Atcerējos, kā pirmo reizi mūs ēdināja internātskolas ēdnīcā. Atnākot strādāt uz Baltinavu, biju izbrīnījies, ka skolas ēdnīcā vēl joprojām strādā tās pašas pavāres. Uzsākot darbu skolā, kolektīvā biju pats jaunākais un jutos neērti, jo nu esmu pats vecākais. Dzīve atkārtojas!"

Skolotājs stāsta, ka speciālās internātpamatskolas pirmsākumos, kad viņš vēl tikko sāka pedagoga gaitas, skolā nonāca ne viens vien skolēns, kurš nenāca uz skolu, klaiņoja apkārt un bija atpalicis mācībās, vārdu sakot - palaidnis. Tikai vēlāk sāka veidoties medicīniskās komisijas, kuras nopietni izvērtēja bērnu garīgās veselības stāvokli. Tad pakāpeniski skolā nonāca tie bērni, kuriem šeit bija jānonāk - bērni ar speciālām vajadzībām. Tagad šos bērnus apmāca atkarībā no garīgās veselības līmeņa, kādos viņi ir iedalīti. "Ojārs strādā ar C apmācības līmeņa skolēniem darba iemaņu klasēs. Ar šiem bērniem strādāt ir vismagāk un kurš katrs to nevar, bet viņam tas padodas. Viņam ir liela pacietība," kolēģi raksturo skolas direktore Inta Vilkaite. Ojārs stāsta, ka galvenais bērniem ir iemācīt svarīgākās dzīvē nepieciešamās iemaņas - ne tikai lasīt, saskaitīt un orientēties, kur atrodas veikals, bet arī iedzīt naglu, ēvelēt vai zāgēt, jo arī tas būs dzīvē vajadzīgs. Bet speciālās skolas bērni stundā skolotājam var arī pateikt: es nevaru, es negribu, es nedarīšu!

"No jums, skolotāj, mācījos!"

Aizvadītajos darba gados apmācāmie Ojāram bijuši tikai skolēni ar speciālām vajadzībām - vieni apķērīgāki, citi - ne tik, bet dažādi ir viņu turpmākie dzīves ceļi. Grūti dzīvē klājas bāreņiem. Pēc skolas beigšanas valsts šīs skolas audzēkņus apgādā ar dzīves sākumam nepieciešamo. Bet vēlāk, ja nav neviena, kas atbalsta un pamāca, bieži vien viss aiziet šķērsām. Cilvēkus ar īpašām vajadzībām apkārpj, izkrāpjot no viņiem dzīvojamo platību, un viņi nereti kļūst par *bomžiem*. Īpaši tas raksturīgs lielpilsētās, tostarp nav retums, ka cilvēki kļūst atkarīgi, piemēram, no grādigajiem dzērieniem. Nav viegli izdzīvot arī laukos,

Vairāki svētki vienkop. Novada domes Atzinības rakstu par nostrādātiem gadiem Ojārs Lācis saņēma laikā, kad vienkop iekrita vairāki svētki - Lācplēša diena, viņa paša dzimšanas diena un vārdadiena.

Foto - no personīgā arhīva

Foto - A.Krisanovs

Mācību stunda. Vadot stundas speciālās internātpamatskolas bērniem Ojāram pietiek gan pacietības, gan labsirdības, gan amatu prasmes, jo viņš ir Latvijas Amatniecības kameras galdniecības meistars.

ja nav kas palīdz ne materiāli, ne ar padomu. "Dzīvoja pie mums Baltinavā viens skolnieks bārenis. Cik skolotāji izmeklējās viņa tuviniekus pa visu Latviju, bet neatrada. Demerovā viņam bija iedots dzīvoklītis, bet cilvēks nespēja tikt galā ar sevi un dzīvi: "Skolotāj, tā un tā. Brauc glābt!"," Ojārs papildina skolotāja misijas pienākumu aprakstu. Savukārt prieks viņam par tiem skolēniem, kuriem dzīvē izdevies iekārtoties un viņa dotās amata prasmes noder un palīdz dzīvot. Ojārs stāsta: "Mācījās mana darba un speciālās skolas pirmsākumos pie mums vietējais puisis. Ģimene viņam bija izjukusi, izklīduši kur nu kurais, alkoholu lietoja, tāpēc arī puisis, iespējams, pie mums nonāca, bet tagad viņam dzīvē viss labi. Dzīvo netālu no Rīgas. Aicināja ciemos. Pirms dažiem gadiem izmantoju ielūgumu un apciemoju viņu. Cilvēks nodibinājis ģimeni, māju uzcēlis, pirti uzbūvējis. Celtniecības darbi paveikti tik gludi, ka skaties un brīnies! Pirti visi soli no ozola - lieli, skaisti izgriezti. Jautāju viņam, kā tev tas izdevās. Viņš man atbildēja: "Es no jums, skolotāj, mācījos!""

Dāvina izstrādājumus no koka

Sabiedriskos pasākumos Baltinavas Kristīgās speciālās internātpamatskolas audzēkņi cieņīgiem dāvina pašu gatavotus suvenīrus, tostarp arī no koka. Arī darbmācības kabinetā, kur Ojārs māca skolēnus, var redzēt ne vienu vien aizsākumu interesantam darinājumam, un,

kas to lai zina, vai kāds no šiem darbiem nonāks kāda rokās kā suvenīrs, vai paliks skolā, lai iepriecinātu pašus audzēkņus un skolotājus. Skolēni ar saviem darbiem regulāri piedalās izstādēs, skola tos kā suvenīrus dāvina sponsoriem. Jāpiebilst, Ojārs ir darinājis divas Betlēmes kūtiņas - vienu Baltinavas, otru - Rogovkas baznīcai. Taču skolēniem sirdij vistuvākās ir putnu dienas agrā pavasarī, kad ar pašu darinātiem būriņiem padusē bērni dodas dabā. Tad viņiem ir liels prieks un jautrība. Putnu dienu pasākumi sadarbībā ar skolu un skolotāju O.Lāci jau vairākus gadus organizē akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži". Mežs Ojāram ir tuvs arī citādi. Viņš jau divus gadus desmitus vada vietējo mednieku kolektīvu "Vientuļie vilki", rūpējoties arī par to, lai vilki tiešā nozīmē neapdraudētu baltinaviešu saimniecības - mājlopus. Ojārs un viņa komanda (dzīvesbiedre Regīna, meita Inese, znots Deniss, mazmeitiņa Sabīne, kā arī citi kolektīva mednieki) katru gadu piedalās Vislatvijas mednieku salidojumos, kas nes Minhauzena vārdu, priecējot citus ar interesantiem tēriņiem un atpūšoties paši. "Mežs dod spēku un mundrumu," saka Ojārs, kurš pirms mācību stundu sākuma paspējis izstāgāties mežā, aizvedot turp barību dzīvniekiem. "Ģimene, darbs, mežs, medības - viņam tas viss ir līdzsvarā," Ojāra dzīvesveidu novērtē kolēģe un skolas direktore.

I.Zinkovska

Kā vērtējat valdības plānotos reemigrācijas pasākumus?

Viedokļi

Jābūt iemeslam, lai atgrieztos

AIVARS ZAIČOVSKIS, Kubulu pagasta iedzīvotājs

Ikviena mūsu valdības plāns, kas varētu sekmēt valsts izaugsmi, viennozīmīgi ir apsveicams. Arī reemigrācijas plāna tapšana šobrīd ir nepieciešama, kaut vai tikai tāpēc, lai par to vismaz sāktu runāt un mūsu tautieši ārzemēs sajūtu, ka viņus novērtē. Ir sajūta, ka kārtējo reizi mēģina glābt situāciju brīdī, kad ūdens jau smeļas mutē. Nesen bija plāns glābt Latgali, par ko es uzdevu sev jautājumu: no kā? Un kāpēc tieši Latgali, nevis visu Latviju kopumā? Jau tā esam sašķēlušies daudzās partijās, un uz šī fona top vēl viens plāns - un

tas nevis vieno, bet šķel. Kā var neparedzēt sekas valsts ekonomikā, atļaujot visu acu priekšā darboties ilgstošai legālai kontrabandai?

Arī pašlaik top jauns plāns, bet manā izpratnē idejām vajadzēja nākt no pašvaldībām, nevis no ekonomikas ministrijas, jo tieši tās šo situāciju redz un izjūt vislabāk. Plānā norādītās idejas ir visnotaļ atbalstāmas, bet ir jautājums, vai tās būs dzīvotspējīgas lauku reģionos, jo vietējo pašvaldību viedoklis man pagaidām nav skaidrs. Vairāk nekā 7 gadus mēs ar sievu nodzīvojam Lielbritānijā. Bija savs uzņēmums, stabili ienākumi, palīdzējām bērniem iegūt labu izglītību, devām darbu arī citiem iebraucējiem no Austrumeiropas. Kalvīša valdības laikā Latvijā sākās ekonomiskais uzplaukums, kas izpaudās ar strauju dzīves līmeņa celšanos - daudzi pameta darbu ārzemēs un devās atpakaļ uz mājām. Arī mēs ar sievu pieņēmām lēmumu atgriezties un noticēt tam, kas notiek Latvijā. Bet vairākus mēnešus pēc ierašanās tas "burbulis" vienkārši pārsprāga, un pirms četriem gadiem es ar savu izglītību, pieredzi un zināšanām šajā reģionā nevienam nebiju vajadzīgs. Bija jādomā - atgriezties ārzemēs, vai mēģināt pašam sākt visu no nulles. Palikām mājās un pēdējo četru gadu izgājām tā saukto "vietējo virtuvi" - no bezdarbnieka statusa, apmācību kursiem, piedalīšanos projektā, līdz mikrouz-

ņēmuma izveidei un maizes pelnišanas sākumam. Tāpēc droši varu apgalvot, ka jābūt īpašam iemeslam, lai kāds no ārzemēm pēkšņi atsauktos uz reemigrācijas plānu un atgrieztos uz dzīvi mūsu lauku reģionā. Izskatās, ka visdrīzāk šis plāns varētu būt piemērots citos Latvijas reģionos, kur ir reālas, adekvāti atalgotas darbavietas un pieprasījums pēc augsti kvalificētiem speciālistiem. Atgriezties bijušajā Balvu rajona teritorijā par algu, kas zemāka par 500 latiem pēc nodokļu nomaksas, diezin vai kāds vēlēties.

Kāpēc vietējās pašvaldības sākotnēji nevarētu mēģināt izstrādāt interesantu projektu ar pašvaldības un ārzemēs dzīvojošo tautiešu līdzekļu piesaisti un tos ieinteresēt kā akcionārus? Tas savukārt radītu darbavietas tiem, kuri vēl būs palikuši, un vienlaikus sākotnēji nodrošinātu saiti starp Latviju un emigrējušajiem cilvēkiem. Zinot to, ka mūsu amatnieku un mājražotāju preču realizācijas iespējas ir ļoti ierobežotas, varētu izmantot novadnieku kontaktus un mēģināt ieinteresēt sadarbībai. Tāpēc es uzveru pašvaldību lomu sakaru dibināšanā ar mūsu tautiešiem ārzemēs. Tas viennozīmīgi nav viegli, un rezultāts var būt tikai ilgtermiņā.

Tuvojas pašvaldību vēlēšanas, un būs ļoti skumji, ja šis plāns kalpos tikai kā mehānisms balsu vākšanai, kurā tālāk par runāšanu arī netiks.

Kas garantēs darbu?

IRĒNA RUSIŅA, dzīvo Lielbritānijā vairāk nekā 10 gadus

Priekšlikums atgriezties Latvijā ir ļoti vilinošs. Tomēr šie solījumi nešķiet ticami. Ko gan Latvijas valsts spēs dot reemigrantiem, ja nespēj nodrošināt pienācīgas

algas pat šobrīd strādājošiem skolotājiem un dakteriem, nemaz nerunājot par bibliotekāriem, pastniekiem, aktieriem un citu profesiju pārstāvjiem! Naudu vienkārši nav kur ņemt. Paraugieties kaut vai uz Latvijas zemniekiem, kuri brauc uz Briseli cīnīties par savām tiesībām, jo Latvijas valsts neko nevar palīdzēt viņu grūtajā situācijā.

Gribētos zināt - ko valdība dara, lai Latvijas zeme plauktu un ziedētu, lai tās iedzīvotāji būtu laimīgi? Vai Latvija meklē investorus, vai ved pārrunas ar bagātajām Eiropas valstīm par sadarbības iespējām? Kāpēc valsts nav mēģinājusi ieinteresēt lielākos ārvalstu uzņēmumus atvērt savas filiāles Latvijā? Vai valdība ir domājusi par to, kā padarīt saviem iedzīvotājiem medicīnu bezmaksas, bet medicīnu algas nodrošināt no valsts budžeta? Latvijai taču ir vajadzīgi veseli un spēcīgi cilvēki.

Valsts nespēj parūpēties pat par saviem jauniešiem. Varbūt tas pat ir labi, ka viņi

ir spiesti tik agri kļūt patstāvīgi un iepazīt dzīvi svešās zemēs. Tur viņi iemācās aizstāvēt savas intereses. Jaunieši ārzemēs apgūst zināšanas, lai varētu nodrošināt sev labāku nākotni. Viņi atgriezīsies Latvijā ar zināšanu bagāžu, līdz ar to veidojot jaunu Latviju. Bet ko gan Latvija šobrīd var piedāvāt saviem jauniešiem? Tāpat arī vecāka gadagājuma cilvēkiem, kuri nonākuši emigrācijā savu parādu dēļ? Kurš gan spēs garantēt, ka Latvijā man būs darbs, jo pati šādu iespēju šobrīd neredzu.

Pagaidām man nav pārliecības, ka, atgriezusies dzimtenē, varēšu dzīvot pārticībā. Kamēr Latvija nav dzēsusi savus parādus, kamēr kaimiņš ar kaimiņu dzīvo kā niknākie ienaidnieki, man nav ticības šīs valsts labākai nākotnei. Kaut gan arī es labprāt gribētu uz ārzemēm braukt tikai kā tūriste un ar lepnumu teikt, ka esmu no Latvijas.

Viedokļus uzklusija
S.Karavoičika un I.Tušinska

Baltinavas novada domē

Nodos atzinuma saņemšanai

Nolēma Baltinavas novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam galīgās redakcijas projektu nodot Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un Latgales plānošanas reģionam atzinuma saņemšanai.

Atceļ galvojumu

Atceļ Baltinavas novada domes 23.augusta lēmumu par galvojuma sniegšanu SIA "Balvu autotransports". Galvojumu novada dome atceļ saskaņā ar Pašvaldību aizņēmumu un galvojumu kontroles un pārraudzības padomes 2012.gada 3.oktobra lēmumu, ar kuru Pašvaldību aizņēmumu un galvojumu kontroles un pārraudzības padome nolēmusi neatbalstīt novada pašvaldības 2012.gada 23.augusta lēmumu sniegt galvojumu SIA "Balvu autotransports" aizņēmumam no kredītiestādes 3000 latu apmērā.

Izveido jaunus amatus

Nolēma izveidot štata vienību - pūtēju orķestra vadītājs, 0,4 slodzes ar 2012.gada 1.oktobri, nosakot darba algu 100 latu mēnesī no pašvaldības budžeta uz laiku līdz mērķdotāciju saņemšanai vai līdz Vispārējo latviešu Dziesmu un deju svētku norisei. Nolēma izveidot štata vienību - deju kolektīvu vadītājs, 0,4 slodzes ar 2012.gada 1.oktobri, nosakot darba algu 101,14 latus mēnesī no mērķdotācijām. Atceļ darba samaksu no pašvaldības budžeta finansējuma darbiniekiem - kora vadītājs, vokālā ansambļa vadītājs un etnogrāfiskā ansambļa vadītājs ar 2012.gada 30.septembri. Noteica darba algu darbiniekiem - kora vadītājs 101,14 latus mēnesī, 0,4 slodzes; ansambļa vadītājs 0,2 slodzes, 51 latu mēnesī un etnogrāfiskā ansambļa vadītājs 0,2 slodzes, 51 latu mēnesī no mērķdotācijām ar 2012.gada 1.oktobri. Izdārja grozījumus 2011.gada 22.decembra lēmuma "Baltinavas novada pašvaldības un no budžeta finansējamo iestāžu darbinieku amata apvienību un amatālu saraksta apstiprināšanu", papildinot darbinieku štatu sarakstu ar amatiem - pūtēju orķestra vadītājs, deju kolektīva vadītājs, kora vadītājs, finansējumu nosakot no mērķdotācijām.

Nodrošinās līdzfinansējumu

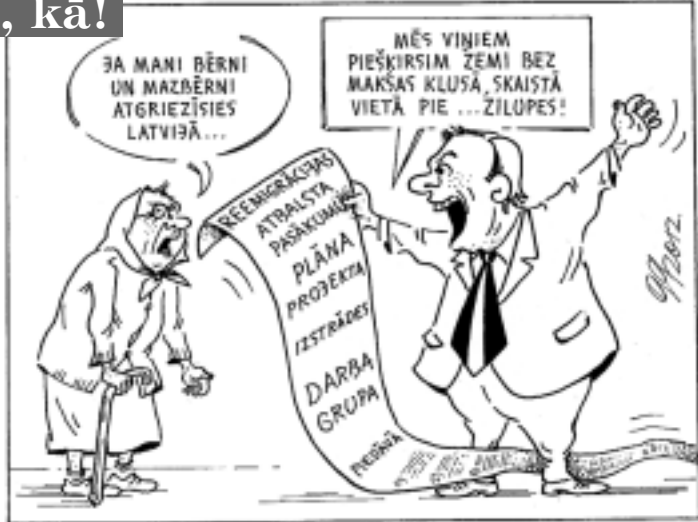
Nolēma nodrošināt līdzfinansējumu projekta "Atbalsts ugunsdrošības pasākumiem pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs" 10% apmērā no ugunsaizsardzības sistēmu uzstādīšanas kopējām izmaksām no 2013.gada budžeta". Baltinavas novada dome pilnvaroja Valsts reģionālās attīstības aģentūru veikt ugunsaizsardzības sistēmu iepirkumu un slēgt iepirkuma līgumu pašvaldības vārdā.

Top radošās darbnīcas. Baltinavas novada Kultūras un interešu centrā jau labu laiku darbojas vietējā Mūzikas un mākslas skola, taču nu top radošās darbnīcas, kur varēs apgūt amatu prasmes, piemēram, keramika, audēja. Darbus paredzēts pabeigt un objektu nodot nākamā gada jūlija sākumā.

I.Zinkovska

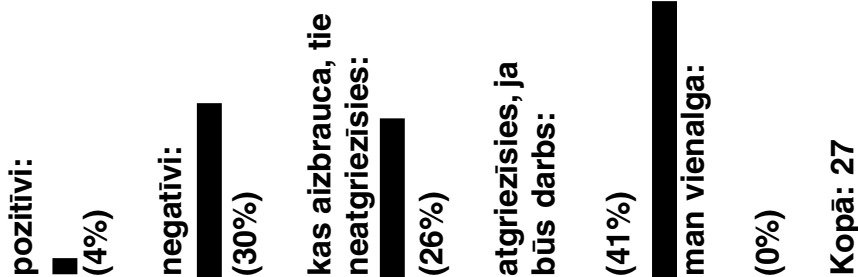
Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā

www.vaduguns.lv

Kā vērtējat valdības plānotos reemigrācijas pasākumus?

“Luste” joprojām lustējas

Sestdien Balvu Kultūras un atpūtas centrā senioru deju kopa “Luste” nosvinēja 30 gadu jubileju. Pasākuma vadītāja Ilga Oplucāne klātesošajiem atgādināja, ka deju kopu vadījis Roberts Kacēns (1988.-1991.) un Valentīna Grahoļska (1991.-2010.), bet, sākot ar 2011.gada 1.februāri - Inta Sleža. Vispārējos Dziesmu un deju svētkos “Luste” piedalījies 6 reizes.

Sumina deju kopas vadītāju. “Lustes” dejotāji nešaubās, ka viņu kolektīva vadītāja Inta Sleža (foto - vidū) ir vislabākā pasaulē. Lūgti raksturot vadītāju, dejotāji atzina, ka patīk Intas skaistais smaids, svētais miers un sarkanās brilles!

Jānis un Lolita Laicāni. Jānis, kā atzīst deju kopas dalībnieki, ir kolektīva prezidents šī vārda vistiešākajā nozīmē. “Viņš ir labais kolektīva “tētis”, gudrs un taisnīgs, laba humora cienītājs,” uzsvēra pasākuma vadītāja I.Oplucāne. Savukārt Lolita ir dzimusi dejotāja – romantiska, noslēpumaina, eleganta un ļoti sievišķīga.

Pārzina it visu! Dzintru Tiltiņu kolēģi dēvē par kolektīva enciklopēdiju – viņa neko neaizmirst, ir ļoti atbildīga, bet viņas deju partneris Jānis Tiltiņš ir dzīvespriecīgs, labestīgs, atsaucīgs un sabiedrīks cilvēks.

Dejo jau 23 gadus. Lilīta un Aivars Žugi senioru deju kopā deju jau 23 gadus. Viņi nešaubās, ka ikviens, kurš kaut reizi mūžā ir iepazinis dejas burvību, paliek tai uzticīgs mūžam. Aivars, kolēģuprāt, ir jautrs, atjautīgs, reizēm nopietns, mierīgs, ar lielu atbildības sajūtu. Savukārt Lilīta prot iekustināt kolektīvu uz trakulībām un lustīgu dancošanu.

Jubilāri. Pasākuma vadītāja Ilga Oplucāne uzsvēra, ka jebkuru kori vai deju kolektīvu raksturo tas, cik ceļazīmes iegūtas uz Vispārējiem Dziesmu un deju svētkiem: “Mūsu deju kopa 30 gados šajos svētkos bijusi 6 reizes. Pirmoreiz “Luste” uzstājās 1985.gada 9.maijā – Uzvaras svētku 40.gadadienā.”

Sveic dziedātāji. Senioru koris “Pīlādzis” (vadītāja Liene Akmeņkalne) jubilāriem veltīja dziesmu “Visšķaistākie vārdi”.

“Viens, divi, trīs – piesitiens”. Bijusi ilggadēja “Lustes” vadītāja Valentīna Grahoļska (foto – no labās) “Luses” dzimšanas dienā apliecināja, ka deju viņai joprojām mīļa. Viņa klātesošos aicināja izpildīt vingrinājumu: “Viens, divi, trīs – ar kāju piesitiens.”

Dejo rugājieši. “Lustes” 30 gadu jubilejas koncertā uzstājās Rugāju senioru kopa “Ezerrieksts” (foto), kā arī ciemiņi no Salacgrīvas, Krustpils un Ludzas.

Optimists, ar pozitīvu attieksmi pret dzīvi. Par Anatoliju Kotānu dejotāji gatavi stāstīt stundām ilgi. “Viņš ir inteliģents, atsaucīgs un nesavītgs cilvēks,” uzskata kolēģi. Jāpiebilst, A.Kotāns, tāpat kā Marija Kacēna, Dzintra un Jānis Tiltiņi, deju kopā “Luste” deju jau 30 gadus.

Sumina bijušos dejotājus. Pateicības rakstus par neatlaidību saņēma visi esošie un bijušie dejotāji, tostarp Goda dejotāji Livija un Valērijs Višņakovi. Jāpiebilst, ka deju kopā šobrīd deju 6 ģimenes: Tiltiņi, Laicāni, Brokāni, Širiņi, Žugi un Simaņi.

E.Gabranova teksts un foto

Saruna

Skolotājas gars kopš mazām dienām

17.novembrī Balvu Kultūras un atpūtas centrā notika svinīgs valsts svētku sarīkojums. Klātesošie pasākumā ne tikai baudīja muzikālos priekšnesumus un godāja Latvijas valsti dzimšanas dienā, bet arī sumināja Balvu novada cilvēkus, kuri pelnijuši uzslavas par profesionālajiem sasniegumiem. Atzinības rakstu par ilggadēju, godprātīgu un profesionālu darbu saņēma arī Balvu Valsts ģimnāzijas angļu valodas skolotāja VILMA GARANČA.

Kādas bija sajūtas, uzzinot, ka saņemsiet Atzinības rakstu?

-Bija neviltots prieks un gandarījums. Šogad nosvinēju 60 gadu jubileju, savukārt par skolotāju strādāju jau 30 gadus. Pēc augstskolas absolvēšanas strādāju kādreizējā Gulbenes 1.vidusskolā. Pēc tam apprecējos, atbraucu atpakaļ uz Balviem un tupināju angļu valodu pasniegt tagadējā Balvu Valsts ģimnāzijā. Prieks, ka mana profesionālā darbība ir novērtēta. Tajā pašā laikā domāju, ka šim pagodinājumam varēja izvēlēties arī kādu citu, jo savulaik jau ieguvu Gada skolotājas titulu. Bet, protams, esmu apmierināta, jo nostrādātie 30 gadi ģimnāzijā tomēr ir ilgs laiks.

Ko jums nozīmē skolotājas darbs?

-Lai viss izdotos, ikvienam savs darbs ir jāmīl. Arī uz skolu katru dienu nevar iet sakostiem zobiem un domāt, kā nu es tagad novilkšu mācību stundas. Man svarīgs labs kontakts ar bērniem. Protams, ikdienā gadās dažādi starpgadījumi, bet jebkurā gadījumā ir patīkami vērot bērnus un apzināties, ka kopā ar viņiem sasniegsm izvirzītos mērķus. Reizēm grūtības sagādā tas, ka bērniem ne vienmēr patīk apgūt nepieciešamo mācību vielu, bet šķēršļi tādēļ arī radīti, lai tos pārvarētu.

Par skolotāju sapņojāt kļūt jau kopš mazām dienām?

-Jā, to zināju jau bērnībā, jo gan mamma, gan arī mammas māsa bija pamatskolas skolotājas. Sagadījās arī tā, ka līdz piecu gadu vecumam dzīvoju Balvu muižā, kur senāk dzīvoja arī skolas darbinieki. Vēl tagad paziņām mēdzu rādīt un teikt, ka, redz, kur muižā redzami manas kādreizējās istabas logi! Katrā ziņā šīs profesijas specifiku, skolas vidi un tās atmosfēru iepazinu jau bērnībā. Man nebija jāšaubās, par ko kļūšu nākotnē, jo zināju, kas tas ir par darbu.

Kāda, Jūsprāt, ir valsts attieksme pret skolotājiem un izglītības sistēmu kopumā?

-Tagad par šo tēmu daudz runā. Ziniet, ja pakļīst baumas, ka par konjaka pudeli iespējams dabūt ierakstu, ka eksāmens ir nokārtots, tad pārmaiņas ir vairāk nekā nepieciešamas. Esmu izglītības un zinātnes ministra Roberta Kļiņa atbalstītāja. Priecē viņa iniciatīva uzlabot pastāvošo izglītības sistēmu. Arī es skolēniem allaž cenšos atgādināt, lai dzīvē kaut ko sasniegtu, nepieciešams mācīties un vēlreiz mācīties. Manuprāt, mūsdienās īpaši svarīgi ir apgūt valodas, kā arī komunicēšanas prasmi. Vienmēr jauniešiem piekodu, lai lasa grāmatas, klausās mūziku un skatās filmas angļu valodā, jo ar vienu angļu valodas mācību stundu nepietiek. Arī interaktivitāte mācību darbā svarīga. Jāteic, ka man valodas nekad nav sagādājušas grūtības. To, ka kļūšu par angļu valodas skolotāju, izlēmu vidusskolas pēdējā klasē.

Vai ilggadējā skolotājas darbā piedzīvoti arī kuriozi atgadījumi?

-Pieredzēti dažādi notikumi, kurus atceroties seju allaž rotā smaidi. Īpaši spilgti atceros 11.klases audzēkņu angļu valodas eksāmena dienu Gulbenes 1.vidusskolā. Es biju viena no eksāmena komisijas locekļiem, kā arī atbildīgā par eksāmena telpas noformējumu. No rīta ierados eksāmena kabinetā un konstatēju, ka tajā nav puķu. Jāpiebilst, ka ziedi šādās skolēniem svarīgās dienās bija viens no eksaminācijas telpu noformējuma elementiem. Ātrā soli devos uz kabinetu, kurā atradās 11.klases skolēni. Ienākot klasē, uz galda ieraudzīju vāzi ar puķēm. Nopriecājos par atradumu un, jauniešiem paskaidrojot, ka uz eksāmena komisijas galda nepieciešams noformējums, tās paņēmu. Interesanti, ka viņi neiebildā, arī es tajā brīdī savā rīcībā nesaskatīju neko sliktu. Tikai vēlāk skolēni man pateica, ka puķes bija paredzēts pasniegt eksāmena komisijas locekļiem. Neatceros, kā audzēkņi radušos situāciju atrisināja, bet notikums bija visnotaļ amizants.

Kā, Jūsprāt, gadu laikā mainījušās skolotāju un skolēnu savstarpējās attiecības?

-Vienmēr starp sevi un skolēniem esmu centusies ieturēt distanci un paskaidrojusi, ka skolotājus nepieciešams uzrunāt uz "Jūs". Šāda pārliecība bija gan jaunībā, gan arī pašlaik.

Foto - no personīgā arhīva

Vilma Garanča. Ilggadēja Balvu Valsts ģimnāzijas skolotāja Vilma Garanča jūtas pagodināta par saņemto Atzinības rakstu un priecājas, ka viņas darbs ir novērtēts. Pieredzējusi skolotāja ikvienam novēl prieku strādāt, dzīvot un mīlēt, kā arī mudina apgūt angļu valodu.

Tiesa, ar skolēniem allaž esmu sapratiesies. Ļoti daudz laika ārpus stundām, piemēram, pārgājienos, pavadīju ar pirmo audzināmo klasi no Gulbenes 1.vidusskolas. Agrāk kopīgi atpūtāmies un vairāku dienu pārgājienos gājām pat divas reizes gadā. Tie bija jauki laiki. Jāpiebilst, ka tolaik starp mani un skolēniem bija arī tikai deviņu gadu starpība. Manuprāt, tas ir labi, ja gadu starpība nav liela. Bijām gandrīz vai vienas paaudzes cilvēki. Protams, tolaik tā nešķita, jo apzinājāmies, ka atrodamies dažādos – skolotāja un skolēna – statusos. Tagad situācija ir mainījusies. Ja paskatās gados jauno skolotāju un skolēnu attiecības mūsdienās, redzams, ka pret skolotājiem ir mazāks respekts.

Vai var teikt, ka toreiz zāle bija zaļāka un debesis zilākas?

-Jaunībā vienmēr viss izskatās citās krāsās. Nekādā gadījumā nevaru sūdzēties un apgalvot, ka pašreizējās attiecības ar skolēniem ir sliktākas. Nedomāju kategorijās "sliktas" un "labs". Senāk gluži vienkārši bija citādāk. Tiesa, mūsdienās skolēni uz dažādu kopīgu klases pasākumu apmeklšanu ir kūrāki. Acīmredzot jauniešiem tagad pietiek ar citiem socializēšanās pasākumiem. Turklāt pašlaik, lai kopā ar skolēniem dotos pārgājienā, nepieciešams noformēt dažādus dokumentus. Arī finansiālās iespējas nereti ir ierobežotas. Agrāk viss notika brīvākā gaisotnē un, piemēram, klases vakari šķita liels notikums. Arī pati biju jaunāka, varbūt arī drosmīgāka, un grūtības šķita vieglāk pārvaramas. Jebkurā gadījumā uzskatu, ka ārpusstundu neformālie pasākumi ir nepieciešami, lai viens otru labāk iepazītu un saliedētos.

Joprojām kontaktējaties ar bijušajiem audzēkņiem?

-Ar pirmo audzināmo klasi komunicēju joprojām. Viņi mani aicina uz skolas salidojumiem, vairākos esmu arī bijusi. Tāpat sarakstos ar dažām meitenēm un sūtām savstarpējus apsveikumus.

Kā no ikdienas darba atpūšaties?

-Ļoti daudz lasu gan latviešu valodā, gan arī angļu valodā sarakstītās grāmatas. Īpaši esmu iecienījusi romantikas žanru, kā arī vēsturiskos romānus par Angliju 17. un 18.gadsimtā. Tāpat patīk apmeklēt teātra izrādes un, ja ir iespēja, cenšos aizbraukt un tās noskatīties Rīgā. Jāpiebilst, ka ar interesi skatos arī Vairas Resnes režisētos teātra uzvedumus, viņa ir arī mana bijusī klasesbiedrene. Ar ceļošanu pēdējā laikā gan īpaši neaizraujos, lai gan to darīt man patīk jau kopš jaunības dienām. Tiesa, mēdzu apciemot meitu, kura strādā ārzemēs, vienlaikus apskatot arī valsts skaistākās vietas. Piemēram, pagājušajā gadā viņa strādāja Krakovā, un šajā Polijas pilsētā nedēļu ciemojos arī es.

Vai varat apgalvot, ka 30 gadus ilgajā skolotājas darbā esat guvusi profesionālo piepildījumu?

-Vienmēr jau pastāv vēlme sasniegt jaunus mērķus un pārvarēt vēl nebijušus izaicinājumus. Kā skolotāja esmu strādājusi pietiekami ilgi, arī līdz pensijai vairs nav tālu. Iespējams, strādāšu arī pensijā, jāskatās, kāda būs veselība. Jebkurā gadījumā iedomāties sevi darbojamies kādā citā profesijā nevaru.

A.Ločmelis

Rugāju novada domē

Pasniedz apbalvojumus

Valsts svētkos Rugāju novada pašvaldības Atzinības rakstu par ilggadēju, apzinīgu un radošu profesionālo darbību novadā pasniedza Veronikai Gibalai. Viņas darba mūžs saistīts ar sabiedriskās ēdināšanas jomu un pēdējie 11 darba gadi nostrādāti Eglaines pamatskolā.

Novada pašvaldības Goda rakstu par ilggadēju un nozīmīgu ieguldījumu uzņēmējdarbības attīstībā saņēma Staņislavs Karelis. Piensaimnieku kooperatīvajai sabiedrībai "Linda", kuras valdes priekšsēdētāja pienākumus uzņēmas S.Karelis, aizritējuši 20 gadi.

16.novembra sēdes lēmumi

Piešķir pabalstus un trūcīgo statusu

Trūcīgās ģimenes statusu līdz šī gada beigām piešķirā 14 novada ģimenēm, un līdz nākamā gada 31.janvārim – 18 ģimenēm. Trūcīgās personas statusu līdz šī gada nogalei izmantos četri iedzīvotāji, bet līdz nākamā gada janvāra nogalei – 14 cilvēki. Divām ģimenēm līdz gada nogalei piešķirts maznodrošinātās ģimenes statuss un vēl četrām personām - maznodrošinātās personas statuss.

GMI pabalstu kopsummā par 240 latiem mēnesi līdz šī gada nogalei izmaksās 6 cilvēkiem, savukārt trīs ģimenes šo pabalstu saņems kopsummā par 506 latiem mēnesī.

Piešķirts arī pabalsts ārstēšanās izdevumu segšanai 10 iedzīvotājiem kopsummā par 440 latiem. Apbedīšanas pabalstu 150 latu kopsummā saņems trīs personas, divām ģimenēm izmaksās bērna piedzimšanas pabalstu 100 latu kopsummā, vēl divas saņems malkas iegādei domātu pabalstu 50 latu kopsummā. Politiski represēto pabalstu saņems 10 cilvēki 200 latu kopsummā.

Apstiprina zemes ierīcības projektu

Apstiprināja SIA "Lauku zemju inženieri" izstrādāto zemes ierīcības projektu nekustamajam īpašumam "Bebri". Zemnieku saimniecības "Vītoliņi" pasūtītājam zemes ierīcības projektā paredzēti šādi īpašuma veidošanas nosacījumi. Zemes gabalam Nr.1 ar platību 3,2 ha atstāt nosaukumu "Bebri" Rugāju novada Rugāju pagastā, un to izmantot lauksaimnieciskai darbībai. Savukārt otram zemes gabalam 5,1 ha platībā piešķirt nosaukumu "Vītoli", jo gabalu paredz pievienot īpašumam "Vītoli" un izmantot lauksaimnieciskai darbībai.

Zemes ierīcības projekta uzsākšana

Nolemts uzsākt zemes ierīcības projektu nekustamajam īpašumam "Henriki" ar mērķi sadalīt to divās daļās un aktualizēt zemes lietošanas veidu. Šis zemes ierīcības projekts īstenojams četru gadu laikā, ja projektētie zemes gabali kadastrāli uzmērīti, reģistrēti nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un ierakstīti Zemesgrāmatā.

Pārceļ darba uzdevuma termiņus

Izskatīja atbildīgās par novada attīstības programmas izpildi novada domes teritorijas plānotājas Lauras Kļaviņas iesniegumu ar lūgumu veikt izmaiņas Rugāju novada attīstības programmas 2013.- 2019.gadam izstrādes termiņu grafikā. Šajā darba uzdevumā noteica konkrētus termiņus: līdz 2013.gada 1. februārim jāizstrādā attīstības programmas 1.redakcija, publiskās apspriešanas uzdevumi jāizpilda no 2013.gada 15.aprīļa līdz 26.jūlijam. Apstiprināta novada attīstības programmas gala redakcija jāpublisko un jāiesniedz plānošanas reģionam līdz 2013.gada 20.septembrim.

Grozījumi noteikumos par pašvaldības nodevām

Izdarīja grozījumus saistošajos noteikumos "Par pašvaldības nodevām Rugāju novadā". Noteica maksu par maršruta loku vienam gadam, tirgojoties ar amatniecības un lauksaimniecības precēm – 35 latu; tirgojoties ar pārtikas precēm, mājās ražotu alkoholu (izņemot rūpnieciski ražotus alkoholiskos dzērienus) un rūpniecības precēm – 60 latu pa maršruta loku.

Grozījumi pašvaldības budžetā

Izdarīja grozījumus Rugāju novada pašvaldības šī gada budžetā. Apstiprināja budžeta palielinājumu no nekustamā īpašuma nodokļa par zemi iepriekšējo gadu parādiem un ieņēmumiem no zemes īpašuma pārdošanas, kopā 2300 lati. Kopā ieņēmumi ar grozījumiem budžetā ir Ls 1 743 965. Izdevumu daļu paredzēts palielināt par 2300 latiem, novirzot tos izglītībai. Kopā ar palielinājumu budžeta izdevumi plānoti Ls 2 114 626.

M.Sprudzāne

Trīs mēnešu laikā gūtais iespaids par Zviedriju

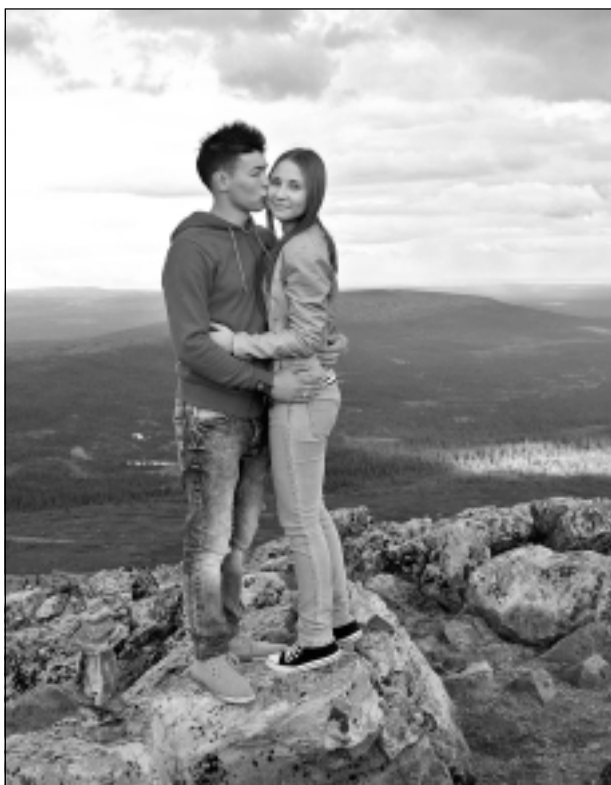
Zviedrijā, kur noteikti bijuši arī daudzi Latvijas iedzīvotāji, šovasar biju pirmo reizi. Tur nodzīvoju trīs mēnešus, un gūtie iespaidi liek vēlēties atgriezties šajā valstī vēl, jo tā man asociējas ar pasaku zemi.

Zviedrijā ir labi saglabājušās viduslaiku celtnes, kas lieliski sadzīvo ar mūsdienu arhitektūras sasniegumiem. Liela daļa māju ir celtas no koka un krāsotas tradicionāli sarkanā krāsā ar baltiem logiem. Unikālā un skaistā ainava atstāj neaizmirstamu iespaidu. Zviedrijas dabu vislabāk raksturo plašie kalni, stāvās klintīs, straujās upes, mierīgie ezeri un milzīgie meži, kas liek izjust plašumu, klusumu un mieru. Bieži vien var redzēt klistošus ziemeļbriežus, kas netraucēti pārvietojas pāri likumotajiem lielceļiem.

Valstī ļoti augstā līmenī ir dabas aizsardzība un atkritumu šķirošana. Uz dažādiem produktu iepakojumiem lasāms uzraksts "Keep Sweden Beautiful" ("Uzturi Zviedriju skaistu"). Par zviedriem pirmais iespaids palika nemainīgs – draudzīgi, izpalīdzīgi un laipni. Zviedri ļoti rūpējas par savu izskatu un veselību. Viņiem svarīgi ir pavadīt laiku kopā ar ģimeni, kopt attiecības un tradīcijas. Nedēļas nogalēs ģimenes dodas pārgājienos un izbraucienos pie dabas.

Zviedrijā pavadīju visu šo vasaru. Nedēļas nogalēs kopā ar draugu Artūru devāmies atpūsties pie dabas – kāpām kalnos, apmeklējām nacionālo parku, atpūtāmies pie ezera... Vasarā šajā valstī katrā pilsētā, līdzīgi kā Latvijā, notiek pilsētas svētki. Apmeklējot Idres pilsētas svētkus, ekskursantiem ir iespēja iepirkties tirdziņā, kur var iegādāties unikālas un skaistas lietas. Tāpat pilsētā bija uzstādīts atrakciju parks. Viens no galvenajiem svētku notikumiem bija retro automašīnu parāde, kad simtiem retro automašīnu īpašnieki brauca pa pilsētas ielām. Šādas automašīnas Zviedrijā nav retums – arī ikdienā tās var redzēt veikalos stāvvietās. Un šī ir tikai neliela daļa no iespaidiem, ko guvu, pavadot vasaru šajā Skandināvijas valstī. Tur noteikti vēl os atgriezties vēl, tomēr esmu sapratusi – nav skaistākas vietas par dzimteni!

Pašlaik esmu Latvijā, savās dzimtajās mājās – Tilžā. Esmu iestājusies Alberta koledžā, tālmācības studiju programmā.

Kopā ar draugu Artūru. Nipfjället kalnos, kas atrodas netālu no Zviedrijas – Norvēģijas robežas. Tie sniedzas 1191 m virs jūras līmeņa.

Mācības varēšu turpināt arī tad, ja kopā ar draugu atgriezīsimies Zviedrijā. Tālmācība jeb e-studijas (mācības notiek ar datoru palīdzību caur internetu) ir lieliska iespēja iegūt izglītību savā dzimtajā valodā, atrodoties jebkurā pasaules vietā. Zviedrijā izglītība ir bez maksas. Es vēlētos iestāties valodas skolā un apgūt zviedru valodu. Manuprāt, ir jāizmanto visas iespējas, ko dzīve sniedz!

IEVA VOICIŠA

Retro automašīnu parāde. Tās laikā auto īpašnieki lēni brauca pa pilsētas galveno ielu, dodot skatītājiem iespēju apskatīt un nofotografēt mašīnas. Bildē redzams 60.gadu beigās ražotais Ford Mustang.

Augstākais Zviedrijas ūdenskritums Njupeskārs (93 metri). Tas atrodas Fulufjället Nacionālajā parkā, kurā savukārt viens no ievērojamākajiem apskates objektiem ir pasaulē vecākais koks – Norvēģijas egļu, kas ir 9950 gadus veca.

Mans tētis

Krāj un restaurē senlaicīgas lampas

Lazdulejas pagasta "Burtniekos" dzīvo AINĀRS STRUMPE. Ikdienā viņš strādā savā piemājas saimniecībā, bet brīvajā laikā kolekcionē un restaurē vecās petrolejas lampas.

"Pirmo petrolejas lampu atradu aptuveni pirms 10 gadiem. Tagad lampas savā īpašumā iegūstu, tās iemainot vai nopērkot, bet gadās, ka arī kāds uzdāvina. Pa šiem gadiem esmu savācis vairāk nekā 20 dažādu veidu lampas, kurām cenšos dot "otro dzīvi". Dažas lampu korpusus esmu atradis metāllūžņu uzpirkšanas punktos, apmainot pret citiem metāllūžņiem. Tad mājās vakaros tās restaurēju," atklāj Ainārs. "Vieglāk ir atrast pašu lampas korpusu, bet stikliņus dabūt ir daudz grūtāk. Sākumā dažas lampas izskatās vienādas, taču, ja rūpīgāk ieskatās, tās ir atšķirīgas. Citai lampai aizsargs ir viscaur, taču citai – tikai līdz pusei. Atrast divas vienādas seno laiku lampas ir grūti. Padomju laikos saražotās lampas šķiet vienādas, taču vienlaga tās ir ļoti interesantas un skaistas," saka meistars. Viņš restaurētās lampas piekarina piena mājā pie griestiem. Arī abām meitām ir radusies interese par tēva aizraušanos un viņas turpinās tēva hobijs. "Nākamvasar plānoju uzcelt nelielu ēku, kurā vēlos vienkopos sakarināt visas lampas un dot iespēju aplūkot tās arī citiem interesantiem," atklāj Ainārs.

Ainārs Strumpe. Svētdienās viņš parasti dodas makšķerēt uz kādu no tuvējiem ezeriem, tāpat neatsaka kaimiņiem, ja kādam vajadzīga palīdzība. Aināru interesē viss senais – kokgriezumi, petrolejas lampas un citi priekšmeti.

LINDA STRUMPE

Senlaicīgas lampas.

Ainārs Strumpe stāsta, ka vienas lampas restaurēšanai vajadzīgi apmēram divi vakari. Pie sava vaļasprieka viņš ķeras klāt, kad padarīti visi lauku darbi un aiz loga valda tumsa.

Smieklīgi

Iz dzīves!!!

Veikals. Rindā stāv un sarunājas divas pensionāres. Viena saka: -Kas tā vakar bija par dienu? Mani veikalā apšmauca, citā veikalā "iesmērēja" kaut ko pavisam nederīgu; gāju ārā no veikala - paslīdēju, sasitās; tad vienā iestādē ierēdņi mani izlamāja. Kas tas ir?

-Tu traka? Vakars taču bija mēneša devītā melnā sīkspārņa diena! Es to lasīju lielajā gaišredzības grāmatā! Un tu tādā dienā no mājas gāji ārā?!

Saruna jaunā ģimenē. Vīrs dodas ārā, sieva vīram saka:

-Nopērc pa ceļam kažim ēst!

Vīrs: -Jūs traumējat manu ģimenes budžetu!

-Mammu, kā sauc to putnu, kas atnes bērnus?

-Stārķis.

-Nē, savādāk!

-Un kas tad ir?

-Kad tas putns atnes bērnu un nolaiž zemē, tad ir ātri, ātri jābēg prom, citādi atkal saķers un aizlidos!

Vienpatņi draudzēties nevēlas

Sarunas tēma: kā kļūt interesantam lielajā tirgū?

Ar Susāju pagasta pārvaldes vadītājas Valdas Brices gādību rīkotajos ražas svētkos rudenī bija iespēja parunāties ar tālākas puses viesiem. Tagad gandrīz vai visi spriež par biznesu un naudas pelnīšanas iespēju. Kādam vairāk patīk dot padomus, kāds izdomā *fiksās* idejas, vēl kāds papūlas tās īstenot. Sarunu iesākot, pagasta vadītāja aicināja dalīties pieredzē un izteikt ierosmes, kas varētu noderēt Viļakas puses ļaudīm. Gluži tādā *gultnē* saruna gan nevirzījās, taču viedokļu netrūka.

Sarunā piedalās:

JĀNIS TROKŠS, Latvijas zinātņu akadēmijas Ekonomikas institūta pētnieks
MĀRIS PŪRIS, aktieris un stepa dejotājs, arī privātuzņēmējs
JĀNIS SPRUKULIS, jurists, augstskolas pasniedzējs
REGĪNA BROKĀNE, Viļakas novada domes deputāte, lauksaimniece
VALDA BRICE, Susāju pagasta pārvaldes vadītāja

REGĪNA BROKĀNE: -Dzīvojam Ziemeļlatgalē, un te mums ir paši labākie klimatiskie apstākļi Latvijā augļkopības dārzu ierīkošanai un audzēšanai. Izaug arī visgaršīgākie āboli. Zinātnieki sen jau teikuši, - tādi āboli, kādi izaug mūsupusē - ar pareizo cukura daudzumu - citos novados nav. Ne velti to zināja un bija novērtējuši arī mūsu senči. Latvijā sen pazīstama un novērtēta tāda plūmju šķirne kā 'Viļakas zilā', kas ir ļoti garšīga un baudāma plūme. Atjaunojoties Latvijā Agronomu biedrības darbībai 80.gados, kas mūsu valstī ir viena no senākajām biedrībām, vēl spēja darboties mūsupuses izcilie dārznieki kā Boku dzimta. Mūsu cilvēki ir sapratuši un novērtējuši dārzkopības nozares attīstību. Varam priecāties, ka šī uzņēmējdarbības joma iet uz priekšu un attīstās. Tieši mūsupusē, salīdzinot bijušā Balvu rajona teritoriju, radušies lielākie

augļu dārzi. Ne velti priecājamies un novērtējam lauku uzņēmēju - SIA "Ķira" un Valērija Romanova panākumus.

JĀNIS TROKŠS: - Viennozīmīgi skaidrs, ka 2 - 4 - 7 vai 10 hektāru liels ražojošs augļu dārzs ir kā piliens jūrā. Pie mums, Latvijā, nevar atrast, piemēram, zemeņaudzētājus, kuri apsaimniekotu 2 tūkstošus lielu hektāru platību, lai nodrošinātu pilnu pārstrādes ciklu. Jāpauzē: kas tas ir? Vai latviešu darba tikums? Laikam taču nē! Šī jautājuma kopsakarā vēlos uzsvērt kooperācijas nozīmi. Mums tā neizdodas un prāts uz to nenesis. Vai esam vienpatņi, divaiņi, viensētu saimnieki, ja kooperēšanās neizdodas? Mūsu senčiem gan bija ierasts citāds dzīvesveids. Agrāk kaimiņš labprāt gāja pie kaimiņa un piedalījās, piemēram, talkās, ko var uzskatīt par labu un izdevīgu sadarbības veidu.

MĀRIS PŪRIS: - Mums Latvijā pietrūkst radošuma. Bet bez tā nevirzās dzīve. Virzītājspēks ir, kad jaunais cilvēks radoši mācēs apvienot ekonomiku un kultūru. Ekonomiski Latvija ir tik interesanta, cik par to zina pasaule. Bet pasaule par mums nezina!

JĀNIS TROKŠS: - Šodien Latvijas lauki, rēķinot pēc iegūtajām graudu ražām, sasnieguši ideālo variantu - vienu tonnu labības uz iedzīvotāju. Graudu cena *uzkāpusi* - par to priecājas ražotāji, taču mums, pircējiem, atkal bažas: par cik palielināsies maizes cena? Visas problēmas ražošanā iet kopsoli. Gan auglīgajā Zemgales pusē, kur zemes auglība sasniedz 60 balles, gan Viļakas novada paskopajā pusē ar nepilnām 40 auglības ballēm. Tas nozīmē tikai vienu - iespējami labāk jāizmanto iekšējie resursi - kolektīvais spēks, kas rodas kooperējoties. Arī augļkopībā vajadzīga kooperācija. Kaut vai sulu cehi, kur pārstrādātu ābolus un iegūtu vērtīgu Latvijas produktu. Taču šādu cehu mums nav! Vēlreiz uzsveru - nelaieme tā, ka saražotajai produkcijai nav pietiekami lielu apjomu. Augļu dārzu varētu būt daudz vairāk, tikai jābūt pilnam ražošanas aprites ciklam. Resursi ir, bet nesanāk, jo bankas, lūk, uzņēmējiem nevēlas izsniegt kredītus. Savukārt lauku ražotājam jāklūst interesantam lielajā tirgū. Un šo interesi, manuprāt, var panākt tikai ar kooperāciju.

MĀRIS PŪRIS: - Esmu bijis daudzās pasaules valstīs un braukājis pa lielām pilsētām. Nerunāšu par Ņujorku vai Londonu, pateikšu piemēru no Helsinkiem, kad sarunā ar mani jauns puisis brīnās: kas tā tāda Rīga un kur tā atrodas? Starp citu, šis valsts izglītības sistēmai nav ne vainas. Vienkārši tagad jaunieši pasaulē orientējas uz citām lietām un vērtībām un viņi mums *skrien pāri*.

JĀNIS TROKŠS: - Kādreiz Latvijā bija 600 mazi piena pārstrādes uzņēmumi, šodien tādi ir 36. Diemžēl sen pasaules pieredze pierādījusi, ka zemnieks ar savu produkciju no tai pievienotās vērtības iegūst tikai 25%, bet lielāko daļu - 75% - paņem pārstrādātāji un starpnieki. Vienlaikus tas ir jautājums: kāpēc pie mums nonāk leišu piens?

MĀRIS PŪRIS: - Latvijai, lai tiktu *no purva ārā*, vispirms jāapzinās, kur mēs esam? Vai jūs Viļakas pusē apzināties, kur esat kā kon-

krēts ražotājs, lai spētu tālāk veidot kontekstu: Latvija - tuvākās ārzemes un pasaule?

JĀNIS TROKŠS: - Mums jāapzinās, ka turpmākajā nākotnē sabiedrība - mēs kā cilvēki - būs svarīgi tikai divās sfērās: kultūrā un sociālajā jomā. Visu pārējo veiks modernās tehnoloģijas, kurām, protams, vajadzīga liela nauda.

JĀNIS SPRUKULIS: - Cilvēki laukos patlaban ir apjukusi un nevar saprast, kas notiek. Vai esat padomājuši, ko nozīmē un kāpēc tagad tik dzīvs ir teiciens: cik juristu, tik viedokļu? Jā, uzņēmēji grib attīstīties un pelnīt, bet tiklīdz viņi sāk rīkoties, preti kā fronte nostājas daudzie kontrolējošie un pārbaudes dienesti. Man patiešām jāpauzē: kāpēc uzņēmējiem mūsu valstī nedod *zaļo gaismu*? Kāpēc viņiem nepiešķir uz pāris gadiem nodokļu atlaides, lai uzņēmums varētu nostāties *uz kājām* un spētu *ieelpot*? Sabiedrībai ir jāskaidro notiekošais un cilvēki ir jāiedrošina. Tas ir absurds, ja juristiem vienā un tajā pašā jautājumā ir citāds viedoklis un skaidrojums. Latvijā, tostarp arī Viļakas pusē, ir daudz enerģisku cilvēku, taču viņu nav tik daudz, lai uzdrīkstētos un spētu nostāties preti tam, kas viņus nomāc. Līdz ar to pacelt ekonomiku ir ļoti grūti.

MĀRIS PŪRIS: - Bet cilvēki vairs negrib dzīvot pa vecam. Un tas ir tas labākais. Jā, es runāju par Latviju pasaules kontekstā. Jāsaprot, ka šajā kontekstā ietilpināms arī Jūsu mazais Viļakas novads. Vai gribat dzirdēt precīzi, kam Jums jāpievēršas? *Okei!* Tās būs divas lietas: sociālā aprūpe un kultūra. Pierādiet, ka ar savu kultūras mantojumu esat spējīgi konkurēt pasaulē, un padomājiet, ko varat darīt sociālās aprūpes jomā. Pateikšu priekšā konkrētu piemēru. Staicēlē darbojas tāds Jānis Bahmanis, kurš ver vaļā rehabilitācijas centru Eiropas Savienības mēroga sportistiem, piesaistot tam arī Igauniju un Somiju. Kāpēc atsevišķi veselības centri Latvijā tomēr dabū lielu naudu, ja valsts to nedod? Tāpēc, ka viņi ārstē Eiropas pilsoņus par Latvijas izcenojumiem! Vai sapratāt, ko gribēju pateikt ar šo piemēru? Meklējiet iespējas attīstīties arī Viļakā vai Susājos!

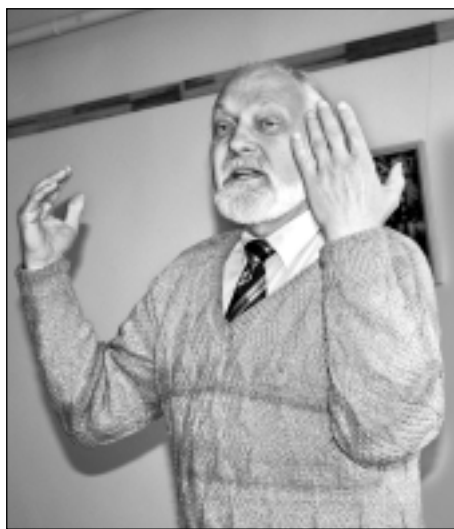
REGĪNA BROKĀNE: - Mums vajag realizācijas iespējas. Attīstība būs, jo lauku uzņēmējiem ir piens, gaļa, dārzeņi, āboli... Tikai vajag pievērsties peļņu nesošām nozarēm. Graudkopībā rentabilitāte sasniedz jau 25%. Zemnieki labprāt pievēršas graudkopībai, lai gan visiem ar to nodarboties arī nav iespējams.

VALDA BRICE: - Jūs visi pateicāt tik daudz ko par uzņēmējdarbības iespējamo attīstību. Taču saprotiet, ka mūsu pagastā - Susājos - patlaban nav paša galvenā. Mums nav cilvēku, kas idejas izdomā un realizē dzīvē! Mūsu pagastā galvenā problēma neslēpjas naudā, skolu trūkumā vai sociālo pakalpojumu nepieejamībā. Mums nav cilvēku! Gados jaunākie ļaudis, kuriem būtu jāveido ģimenes, jārada bērni un jāīsteno idejas, jau ir palaisti prom. Viņu mums vairs nav. Ziniet, man pašai ir 45 gadi un es pagastā skaitos jaunatne! Mūsupusē par galveno kļūst jautājums: kā tagad uz mūsupusi dabūt cilvēkus, lai viņi brauktu šurp un dzīvotu? Skaidrs, ka cilvēki atgriezīsies tikai tad, ja viņiem šeit būs darbs.

Jūsu ieteikums, domājot par lauku attīstību?

JĀNIS SPRUKULIS: - *Pacelt* ekonomiku ir grūti. Taču cilvēki grib attīstīties un pelnīt. Un viņi tam ir jāiedrošina!

JĀNIS TROKŠS: - Esam vienpatņi, divaiņi vai viensētu saimnieki, ja latviešiem neizdodas kooperēšanās? Bez kooperēšanās uzņēmējdarbībā diemžēl neiztik.

REGĪNA BROKĀNE: - Mums vajag atrast un īstenot laukos saražotajam realizācijas iespējas.

MĀRIS PŪRIS: - Meklējiet attīstības iespējas arī Viļakā un Susājos! Nebaidiet izpausties radoši!

VALDA BRICE: - Mūsupusē par galveno kļūst jautājums, kā cilvēkus dabūt uz šejieni, lai viņi te brauktu un paliktu dzīvot?

Stipra un laimīga ir tā tauta, kura cieņā un godā tur ģimenes, tāpēc Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļā jau kļuvis par tradīciju ik gadu novembrī aicināt uz kopīgu pasākumu pārus, kuri kopā nodzīvojuši 25 gadus. Šogad 23.novembrī Sudrabkāzu pasākumā 25 ģimenes jaukā un sirsnīgā atmosfērā solīja saglabāt mīlestību un būt kopā līdz pat zelta un dimanta kāzām. Jubilārus sveica un vēlēja tālu kopā ejamu ceļu Balvu novada domes priekšsēdētāja vietniece Ināra Ņikuļina, kura kopā ar kungu Nikolaju šovasar atzīmēja 40.kāzu gadadienu.

1987.gadā Balvu rajonā noslēgtas 313 laulības, taču savu Sudrabkāzu dienu plecu pie pleca izdevies sagaidīt 115 ģimenēm.

“Tikai Tu, un vairs”

Gaida un Jānis UPIŠI no Rugājiem. Hobijs - dejošana.

Helga un Valentīns KEIŠI no Lazdulejas. Hobijs - vēsturisku filmu skatīšanās internetā, piedalīšanās amatnieku tirgos.

Skaidrīte un Juris DMITRIJEVI no Viļakas. Hobijs - ceļošana.

Jolanta un Valdis DUNDENIEKI no Bērzpils. Hobijs - māla podi, biežas kopējas pastaigas.

Inese un Aigars KIRSANOVI no Balviem. Hobijs - kopīga svētku svinēšana.

Ingrīda un Jānis CIRCENI no Balviem. Hobijs - rušināšanās dārzā, kopīgi gājieni pēc klūdziņām un pišana.

Rudīte un Uldis KRŪMIŅI no Balviem. Hobijs - aktīva atpūta (pirtis, baseins, ceļojumi).

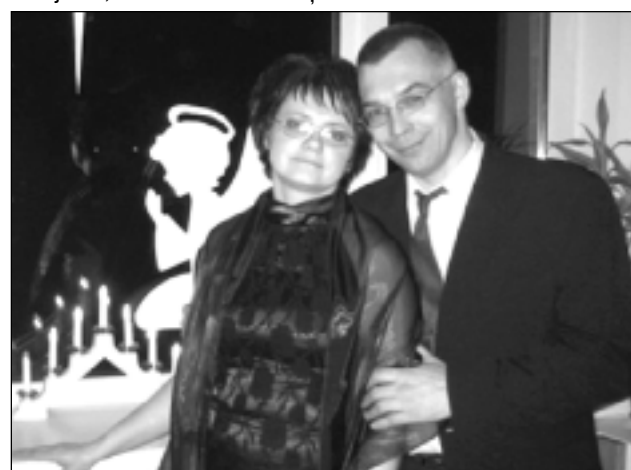
Valentīna un Jānis BEČI no Žiguriem. Hobijs - auto, ar kuru viens brauc, otrs - remontē.

Ingrīda un Guntars ŠIRIŅI no Žiguriem. Hobijs - tautu dejas (dejo jau 25 gadus), floristika un medības.

Gaļina un Juris KOKOREVIČI no Rīgas. Hobijs - vīram volejbols, sievai - mazdārziņš.

Dace un Andris SPRIDZĀNI no Šķilbēniem. Hobijs - slēpošana, kora dziedāšana, folkloru un foto.

Skaidrīte un Jānis ČUKULI no Burtnieku novada. Hobijs - tautas dejas, ceļošana.

neviens...”

Ināra un Ēriks Jānis LOGINI no Aizkraukles. Hobiji - medības un medijumu meklēšana.

Inese un Viktors KUZMAS no Kubuliem. Hobiji - vīram zvejot, žāvēt zivis, sievai - audzēt zemenes un cept tortes.

Ineta un Normunds LAPSAS no Šķilbēniem. Hobiji - ceļošana.

Ināra un Vitālijs SUPES no Briežuciema. Hobiji - tehnika, retro motociklu kolekcija.

Skaidrīte un Edgars JERMACĀNI no Vectilžas. Hobiji - mājas celtniecība.

Aija un Juris SUPES no Lazdulejas. Hobiji - dzērveņu lasīšana un sēņošana.

Inta un Māris PUŽULI no Šķilbēniem. Hobiji - dalība folkloras kopā "Rekovas Dzintars".

Maija un Edgars DREIMANI no Balviem. Hobiji - sievai dārzs un puķes, vīram - tehnika.

Inta un Jānis RACIBORSKI no Bērzpiļš. Hobiji - slēpošana Slovērijas kalnos un Gaiziņā.

Iveta un Ainārs BIRKOVI no Lazdukalna. Hobiji - slēpošana Alpos un ceļošana.

Inta un Pēteris KOMAROVSKI no Balviem. Hobiji - sēņošana un velobraukšana.

Iveta un Romualds KOKOREVIČI no Balviem. Hobiji - ceļošana.

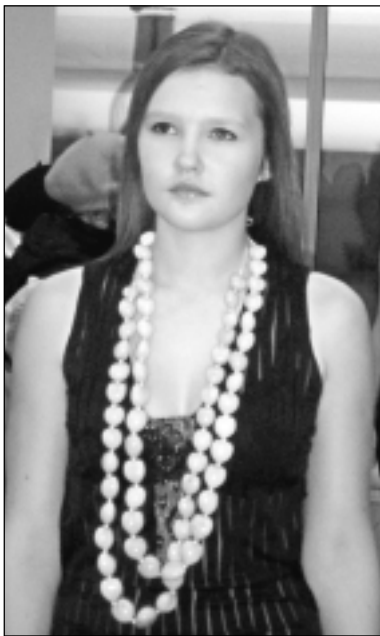
Mudīte un Vitolds STEPANOVI no Balviem. Hobiji - braukšana uz laukiem katru dienu, sunītis.

Sagatavoja S.Karavoičika

Ideja

Krelles, kas papildina tērpu

Aizvadītās piektdienas vakarā Balvu tirdzniecības centrā "Supernetto" notikušajā modes skatē oriģinālas idejas demonstrēja Balvu Amatniecības vidusskolas skolnieces. Viņas parādīja, kā, iztērējot vien dažus latus, iespējams izveidot modernu un aktuālu ārējo veidolu. Šim nolūkam meitenes izmantoja lietoto preču veikalā iegādātas krelles un šallītes.

Balts ar melnu. Melnā un baltā kontrasts ir klasiska kombinācija, ko grūti sabojāt. Uzģērbjot pavisam vienkāršu melnu kleitu un akcentējot to ar pāris garām, liela izmēra krellju virtenēm baltā krāsā, vienmēr izskatīsieties eleganti un izsmalcināti.

Jo vairāk, jo labāk!

Vienkrāsainu tērpu iespējams akcentēt arī ar krāsainām krellju virtenēm. Ja krelles ir salīdzinoši smalkas, labāk, ja to būs daudz.

Krelles – galvenais tērpa elements. Arī ar vienu, bet ļoti skaistu krellju virteni iespējams panākt maksimālu efektu. Šinī gadījumā uz melnā fona skaisti izceļas zilganzaļie krellju elementi.

Rudens krāsu akcents

Novembra drūmo pelēcību viegli *atsvaidzināt* ar košiem telpas dekoriem, izmantojot rudens dārza veltes un saimniecībā pieejamus priekšmetus, piemēram, tukšas stikla pudeles. Balvu Centrālās bibliotēkas kolektīvs nereti parūpējas, lai iestādes apmeklētāju skatienus priecētu koši akcenti. Arī šī kompozīcija ar oranžiem fizājiem pudelē, kas rotāta ar papīra kruzuliem un atlasa lentītēm, ir bibliotēkas darbinieču čaklo roku darinājums.

Rokdarbi

Nebaidās no košām krāsām

Ar katru gadu aizvien populārāka kļūst tamborēšana, kas vēl pirms dažiem gadiem modes dāmu apziņā šķita pavisam vecmodīga un mūsdienām neatbilstoša nodarbe. Turpretim tagad ne viena vien daiļā dzimuma pārstāve uzmeklē savas senaizmirstās tamboradatas, lai uzmeistarotu modernu topiņu, kleitiņu un pat zābaciņus, vai arī meklē kādu lietpratēju šajā jomā, kas varētu to paveikt viņas vietā. Pirmskolas izglītības iestādes "Pilādītis" skolotāja INGA MIČULE ir rokdarbniece, kura aizvien biežāk pievēršas tieši tamborēšanai.

Inga neslēpj, ka skolas laikā ne tamborēšana, ne adīšana viņai nepatika. "Zeķes un cimds manām mājturības stundām adīja mamma vai brālis," seno noslēpumu atklāj pirmskolas skolotāja. Tomēr uzsākot mācības Balvu Amatniecības vidusskolā, viss mainījās. Jauniete iemācījās šūt skaistus tērpus un vairāk pievērsās rokdarbiem. Turklāt, kā jau vairumam pusaudžu, viņai ļoti gribējās atšķirties no pelēkās ļaužu masas. Studējot Rēzeknes Augstskolas Pedagoģijas fakultātē, kur Inga apguva sākumskolas skolotājas profesiju, viņu uzskatīja par mākslinieciskas dabas cilvēku ar atšķirīgu un neierastu ģērbšanās stilu. Tolaik ne viena vien draudzene, pateicoties Ingas šūšanas prasmēm un izdomai, tika pie jauniem un skaistiem tērpiem.

Tamborē banānus, burkānus, arbūzus

Studiju gados Inga ļoti daudz šuva. Vēlāk pamazām pievērsās arī adīšanai un tamborēšanai - sākumā gan tikai tādēļ, ka gribējās izgatavot neparastas dāvanas tuviniekiem un draugiem. "Viens no stimuliem pievērsties tamborēšanai bija tas, ka mātai ļoti patika saņemt manis darinātas dāvanas," atklāj Inga, piebilstot, ka vakaros vienkārši nespēj sēdēt pie televizora bez rokdarba rokās.

Ar tamboradatas un izdomas palīdzību Inga darina visneparastākos priekšmetus – ziedus puķupodos, Ziemassvētku eglītes, krelles, matu gumijas, arī sedziņas, kleitas, topiņus, vestes, kleitiņas māsas meitai un džemperišus savam trīsgadīgajam dēlenam Ralfam, pat uzskates materiālus un rotaļlietas bērnu dārza audzēkņiem. Viens no neparastākajiem darbiem viņas izpildījumā ir miniatūri tamborēti augļi un dārzeņi. "Šis darbs tapa demonstrēšanai metodiskās apvienības nodarbībā. Pirmo reizi pamēģināt uztamborēt dārzeņus mani iedvesmoja kolēģe Olita Šaicāne. Tās bija arbūza šķēles, ko bērni spēlējoties var likt uz leļļu šķīvīšiem. Šim nolūkam pat uztamborēju ceptu olu ar dzeltenumu vidū," atklāj Inga. Viņa neslēpj, ka daudzas idejas noskata žurnālos vai internetā. Taču redzēto nekad nekopē, bet vienmēr pārveido atbilstoši savai gaumei.

Par Ingas šūšanas, adīšanas un tamborēšanas prasmēm pārliecinājušās daudzas bērnu dārza "Pilādītis" mazuļu māmiņas, kurām viņa sniegusi padomus un palīdzējusi praktiski, šujot tērpus bērnu modes skatēm. Gadījies arī meis-

Foto - I. Tušinska

Vakartērps. Šo pašas darināto vakartērpu Inga ļoti iemīļojusi. Tajā fuksijas krāsas vienkārša piegriezuma kleitu lieliski papildina melna, mežģīņrakstā tamborēta veste.

Foto - I. Tušinska

Foto - I. Tušinska

Pašas darinātos svārkos. Ingas neparasto un izteiksmīgo ģērbšanās stilu ievēro un slavē gan kolēģes, gan bērnu māmiņas. Sevišķi daudz komplimentu viņa saņēmusi par šiem pašas šūtajiem auduma svārkos, kurus grezno daudzkrāsainas tamborētas kastaņu lapas.

Rokdarbi dāvināšanai. Visbiežāk savus rokdarbus Inga dāvina mātai, māsas meitai un citiem radiem un draugiem.

Tamborēti augļi un dārzeņi. "Pilādžiša" mazuļi labprāt rotaļājas ar Ingas tamborētajiem augļiem un dārzeņiem, jo bērniem patīk mīksta mantiņas.

Foto - I. Tušinska

tarot tērpu pēdējā brīdī pirms skates. "Bija gadījums, kad kleita jau bija iekļauta modes skates programmā, bet bērna vecākiem nekādi neizdevās to pašūt tādu, kā iecerēts. Devos palīgā un izgatavoju to no pašiem pirmsākumiem," stāsta Inga.

Neseko modei

Inga neslēpj, ka neseko modes tendencēm, bet paļaujas uz savu gaumi. Arī krāsu izvēle viņas garderobē nav atkarīga no sezonas aktualitātēm. To, kas viņai piestāv, rokdarbniece nosaka pati. "Nekad nevalkāju neko zilā krāsā, jo tas dara mani bālu. Manas krāsas ir zaļā un tumši sarkanā," uzskata pirmskolas skolotāja. Viņa apgalvo, ka nebaidās no košām krāsām un valkāt atšķirīgu apģērbu, ne tādu kā citiem. Ingas gaume

un krāsu izjūta ik pa laikam mainās. "Bija dzīves periods, kad patika melns apģērbs, vēlāk nāca posms, kad iemīļoju gaišās un košās krāsas," stāsta Inga. Tomēr viņa nav cilvēks, kurš, no rītiem pucējoties, stundām ilgi stāv pie spoguļa. Viņa pārliecināta, ka sievietes garderobei nav jābūt pārāk plašai – pietiek ar dažiem saskaņotiem komplektiem. To Inga saprata, vairākus gadus dzīvojot Īrijā. Lai gan viņa mēdz iegādāties apģērbu arī veikalā, vismaz puse no drēbju skapja satura ir pašas rokām darināta. Inga uzskata, ka pašas šūts vai tamborēts apģērbs ir ne tikai skaistāks un interesantāks, bet arī izmaksā lētāk. "Veikalā vakarkleita maksā ļoti dārgi, bet pati sašuvu izejamo tērpu par 10 latiem," gandarījumu pauž rokdarbniece.

Lappusi sagatavoja I. Tušinska

Balvu Novada muzejā

“Logi” iedvesmo un liek domāt pašiem

Balvu Novada muzejā skatāma mākslinieces Ineses Jakobi izstāde “Logi”.

Izstādes atklāšanā Balvu Novada muzeja direktore Iveta Supe citēja mākslinieces Ineses Jakobi teikto: “Tā ir tēma, pie kuras atgriežos atkal un atkal - jau kopš 80. gadiem. Kas ir logs? Vai tas ir tilts starp iekštelpu, personīgo telpu un ārpusi, vai robeža starp tām? Kādēļ dažreiz tas ir tilts, bet dažreiz - robeža? Kādi logi atdala no ārpusas, kādi vieno ar to? Kurus logus atvērt, kurus nē? Vai visus logus vajag atvērt? Vai neradīsies caurvējš? Kad atvērt? Kad aizvērt? Mani darbi ir kaut kas līdzīgs sociālas būtnes dienasgrāmatai. Jau diezgan sen aizraujos ar vienkāršāko rokdarbu tehniku - lāpīšanu. Tā ļoti labi saskan ar manu darbu saturu un idejas attīstību. Izstādē redzami pēdējo piecu gadu darbi un daži senāki citāti.” Inese Jakobi atzina, ka ir tā audzinātāja pie darba jābūt paskaidrojumiem, tas nozīmē, ka darbs ir slikts. Viņa neslēpa, ka darbi top lēni un ilgākā laika posmā. Gandrīz visa šī kolekcija nāk tieši no izstādes Vācijā. Māksliniece smejas, ka klāt pielikusi cenas ar vairākām nullēm un domu, lai darbi paliek pašai - žēl atdot. Katrā jaunā vietā darbi izvietoti citādi, radot savādāku kontekstu, un arī izstāde Balvu muzejā bija ar *rozīnīti*.

Inese Jakobi Balvu Novada muzejā. Viņai daudz jautājumu par tekstilmākslu uzdeva Balvu Mākslas skolas skolēni.

“Es pati atkal un atkal uz saviem darbiem skatos citādi...,” teica I. Jakobi. Viņu iepriecināja uz izstādi atnākušie Balvu Mākslas skolas audzēkņi, kuri uzdeva daudz un dažādus jautājumus. “Lūk, kādā darbā ir vairākas Merilinas Monro sejas. Vai zināt, kā tapa šis darbs? Vienkārši lietota apģērbu veikalā atradu vairākas somiņas ar viņas attēlu, kuras pirkto, ārdiju, šuvu...,” paskaidroja māksliniece. Viņa atzina, ka materiā-

lus mākslas darbiem meklē *second hand* veikalos, un tur atrod gan Indijas *sari* detaļas, gan firmu logo zīmes, gan unikālus audumus ar īpašu apdruku. “Materiāls pats pasaka priekšā ideju!” piebilda I. Jakobi. Viņa savā stāstījumā apspēlēja arī logu uz Eiropu, ko *izcirta* Pēteris I, tikai “mēs caur to neko neredzējām”. Izstādes apmeklētāji secināja, ka Ineses Jakobi logi runā un rāda, bet tie domāti tikai redzīgām acīm.

Īsumā

Viļakā satiekas dziesmu draugi

Viļakas kultūras namā ir tradīcija ik rudenī pulcināt kopā visus, kuri ir draugos ar dziesmu, tāpēc 24. novembrī notika pasākums “Pie dullās Paulines...”.

“Būs nopietnas un nenopietnas dziesmas un dejas lielu un mazu mākslinieku izpildījumā,” vēstīja pasākuma reklāma. Pēc visādām piedzīvotām nebūšanām, kas atklātas Rīgas kinofilmā ar šādu nosaukumu, Paulīne, kuras lomā iejutās Diāna Astreiko, un Līzbeta - Ineta Lindberga, bija pārcēlušās uz dzīvi Viļakas novadā. Viņām bija gan jāiedzīvojas vidē, gan jāiepazīstas ar vietējiem ļaudīm. Tā Paulīne sarīkoja draudzīgu tikšanos abu māsu mājās, par ko Līzbeta bija satraukta - ko par viņām runās tautās. Protams, ciemos bija atnākuši visi, kas ir draugos ar dziesmu, deju un teātri. Tālākie ciemiņi bija ieradušies no Balviem - ansamblis “Trīs Stenori”. Kopā ar skatītājiem viņi izrunāja un izdziedāja mūsdienu sadzīviskās un globālās aktualitātes. Pašmāju sieviešu vokālais ansamblis “Cansone” bija ieradušās neparastos tēlos - kā temperamentīgas čigānietes, kurām piedrojas arī Paulīne un Līzbeta. Tikšanās reizē nama saimnieces centās kādu nolūkot. Līzbeti patika jautrie rekaviēši Vilis Cibulis un Māris Pužuls, kuriem līdzī dziedāja visi skatītāji. Toties Paulīne iepazinās ar Ivaru Kokoreviču, kurš dziesmā iejutās *italjano bandito* lomā. Dzīvē jāprot priecāties par visu, kas mums ir, nevis gausties par sliktu, un Inītas Raginskas un Ināras Sokirkas priekšnesums to apliecināja. Kopā ar Larisu Kļaviņu Līzbeta mācījās dziedāt ukraiņu valodā. Ciemiņu vidū labi iejutās un jauku noskaņojumu radīja ģitāristu grupa, linijdejojājas un deju kolektīva “Dēkaiņi” jaunākās grupas dalībnieki. Kamēr Paulīnes mājā valdīja rosība, skaudīgās kaimiņienes - Ilze Šaicāne un Jolanta Vrubļevska - skatītājiem atklāja, kā jaunās novadnieces pieņem sabiedrībā. Kad visas dziesmas bija izdziedātas, dejas izdejojotas un teātris izspēlēts, Paulīne un Līzbeta visiem kolektīviem līdzī deva ciemakukuli - pašu lasītas, marinētas sēnītes.

Izstāde Latgales dvēseļu tulkam Miķelim Bukšam

Šogad svinam literatūras un kultūras vēstures pētnieka, valodnieka un publicista M. Bukša 100. dzimšanas dienu. Gads tuvojas noslēgumam, un par godu šim notikumam Balvu Novada muzejā atklāta izstāde “Latgolys dvēsēlis tulkam Miķēlam Bukšam 100”.

Vēstures dokumenti liecina, ka Miķelis Bukšs pirms 100 gadiem 1. jūnijā dzimis Baltinavas (tagad - Šķilbēnu) pagasta Plešovā, kur tagad viņa piemiņai uzcelts pieminekļis. “Tuvojas noslēgumam Miķeļa Bukša 100. dzimšanas dienas gads, caur kuru mēs, daudz strādājot, daudz Miķeli daudzīnot un savu Latgali pieminot, esam gājuši. Šodien ir sajūta, ka pie mums atnācis pats Miķelis - ar savu ceļojumu koferi, ar savu grāmatu plauktiņu... Tuvākajā laikā ikvienam ir iespēja te atnākt palasīt, pacilāt grāmatas, kas šeit atrodas,” izstādi atklājot, teica Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule, kura ir ceļojošās izstādes projekta vadītāja. Pirmo reizi šo izstādi atklāja Rēzeknē - pilsētā, kurā dzīvojis M. Bukšs. Tas notika Rēzeknes pilsētas svētku laikā pirms 3. pasaules latgaliešu saietā. Pēc tam izstādes ceļš veda uz Rīgu, kur mēnesi to varēja skatīt Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. R. Cibule atzina, ka Balvu Centrālā bibliotēka bija visu izstādes veidotāju kopā turētāja. Lielu darbu tās tapšanā ieguldījis Latgales Kultūrvēstures muzejs un Latvijas Nacionālā bibliotēka. Latgales Kultūrvēstures muzeja galvenā krājuma glabātāja Silvija Ribakova izstādes atklāšanā par M. Bukša biogrāfiju nerunāja - to ikviens var izlasīt pats, taču viņas latgaliskais stāstījums bija ļoti emocionāls. Dzīvojot informāciju tehnoloģiju laikmetā, ir grūti iedomāties, ka kaut kas nav pieejams,

taču pirms 30 gadiem tā nebija. Nāca atklātībā daudzu mūsu tautiešu dzīvesstāsti, kurus kara vētras bija aiznesušas tālu pasaulē. Rēzeknes muzejs atrada Leopoldu Kempu (Franča Kempa jaunākais dēls), kurš dzīvoja Līvānos. “Viņš mūs iepazīstināja ar Miķeļa Bukša atraitni Janīnu Bukšu, kura dzīvoja Stokholmā, un iedeva telefona numuru. Pirmā saruna ar Janīnu Bukšu notika telefoniski, drošības dienesta uzraudzībā. Janīnas kundze uzņēmās rūpes par Miķeļa Bukša kolekcijas veidošanu muzejā un viņa piemiņas iemūžināšanu Rēzeknē,” stāsta S. Ribakova. Janīna Bukša atveda un uzdāvināja Miķeļa Bukša grāmatu “Latgaļu atmūda”, kuru līdz tam muzeja darbinieki bija redzējuši pie Leopolda Kempa fotokopiju veidā. Atklājās, ka Zviedrijā Miķelim Bukšam izdotas 17 grāmatas, ka viņš nav vienīgais trimdas rakstnieks. Pa pastu, ar kuģiem uz Latviju ceļoja materiāli.

“Tie bija dzīvi cilvēki ar ģimenēm, savām likstām, kuri šo darbu darīja ārpus sava maizes darba, ļaujot mums uzzināt vēsturi. Radās jautājums, kāpēc Miķelis Bukšs fiziski sadedzināja savu sirdi, rakstīdams naktīs ar roku grāmatas, sūtīdams simtiem vēstules uz visiem kontinentiem. Kāpēc trimdā viņš un viņa līdzbiedri tā strādāja?” S. Ribakova uzdeva jautājumu, uz to sniedzot arī paša Miķeļa Bukša atbildi ar galveno domu, ka izmocītajai un verdzinātajai tautai var palīdzēt ar gara spēku, kopt un sargāt tās dārgumus, lai neizzūd gadu simtiem koptās tradīcijas. “Kas atzeist sevi, tū respektej arī cyti,” teicis M. Bukšs.

Atzinums: visu, ko darīja Miķelis Bukšs, viņš darīja savas dzimtenes labā.

Šogad “Latgaļu atmūda” izdota atkārtoti, un Ruta Cibule dažus tās eksemplārus pasniedza klātesošajiem kā dāvinājumu. “Tikai

Miķeļa Bukša izstādi atklāj Ruta Cibule. Viņa ir gandarīta, ka izstādi līdz pat nākamajam gada janvāra beigām varēs apskatīt Balvu Novada muzejā. Tālāk izstāde ceļos uz Viļaku, Dagdu, Ludzu un citiem Latgales novadiem. R. Cibule ir gandarīta, ka šo izstādi apskatīt uz Latvijas Nacionālo bibliotēku Rīgā no Stokholmas bija ieradušies M. Bukša jaunākā meita Irene Bukšs-Ronge un viņa mazdēli - Miķelis Ronge un Gabriēls Ronge.

tagad mēs sākam atdot parādu par to, ko mūsu labā darījis Miķelis Bukšs,” piebilda R. Cibule, kura savulaik pētījusi M. Bukša arhīvus Stokholmā. “Viņš nav ciniņies ar ieročiem rokās, bet gan ar savu gudro prātu, ar erudīciju, ar pasaules redzējumu,” sakot palīdzes R. Cibulei par ieguldījumu M. Bukša piemiņas saglabāšanā, teica Balvu novada priekšsēdētāja vietniece Ināra Ņikuļina. Viļakas

novada kultūras metodiķe Sandra Ločmele teica, ka lepojas ar to, ka, pateicoties Latgales kultūras programmai un Viļakas novada domei, pie Miķeļa Bukša dzimtajām mājām Latgales dvēseles tulkam atklāts skaists pieminekļis.

R. Cibule atgādināja, ka Balvu Centrālās bibliotēkas mājas lapā, sadaļā “Virtuālās izstādes”, ikviens varēs redzēt arī šo izstādi.

Lappusi sagatavoja Z. Logina

Jaunākie žurnālu numuri

Ilustrētā Vēsture

⇒ Ropažu pils noslēpumi. Kur atradās pils vārti pirmsākumos? Ar ko saistās lielās pārbūves pili 16. gadsimtā?

⇒ Latvijas prezidenti aiz oficiālā priekšskara. Trīs interesanti, maz zināmi stāsti par starpkaru Latvijas pirmajiem trim prezidentiem, kas līdz šim nereti palikuši starpkaru Latvijas pēdējā prezidenta Kārļa Ulmaņa ēnā.

⇒ 14. leģions kļūst par Romas dzelzs dūri. Pēc daudzām pazemojošām sakāvēm 14. leģionam uzspiests Romas nederīgākās vienības zīmogs ...

⇒ Kurzemes piekrastē pēta senu kuģu vrakus.

⇒ Dzelzs kanclers apvieno Vāciju. Pirms 150 gadiem Oto fon Bismarks kļūst par Prūsijas kancleru un paziņo, ka svarīgas problēmas var atrisināt "ar dzelzi un asinīm".

⇒ Motorzāģis: 100 gadu meža darbos.

⇒ Briti gatavojas D-dienai: būvē unikālu cauruļvadu. Sabiedrotie plāno vērienīgo operāciju "Neptūns" jeb D-dienu, taču saskaras ar milzīgu problēmu: iebrukumam Normandijā ir vajadzīgi vairāki tūkstoši tonnu degvielas katru dienu.

⇒ Maģija uz baltā ekrāna. Biedējoši monstri, iespaidīgi sprādzieni un milzu pērtiķi, kas medī sievietes... 20. gadsimta sākumā radoši filmu veidotāji atklāj specefektus, kas neiespējamo uz ekrāna padara par iespējamu.

⇒ Slaktiņš Beirūtā. 1982. gada 16. septembrī "Libānas Spēku" kaujinieki Rietumbeirūtā iebrūk palestīniešu bēgļu nometnē Šatīlā.

Legēndas

⇒ Palikt debesīs. Amēlija Erharte kļuvusi par ikonu drosmes un uzdrīkstēšanās dēļ. Šķita, ka pasaulē slavenākajai aviatori debesīs nav robežu, aiz kurām atrodas neiespējami. Taču pienāca brīdis, kad liktenis viņu apstādina.

⇒ Disciplinētie slepkavas asasīni. Šīs specvienības darbības pamatā bija ticība, fanātiska padevība un varas apziņa.

⇒ Badošanās priekš. Cilvēki ir labprātīgi badojušies gan ārstnieciskos, gan reliģiskos nolūkos.

⇒ Garmatainie mīroņi. Ikvienam, kurš redzējis kādu šausmu filmu, izveidojies priekšstats par to, kāds izskatās augšamcēlies mironis.

⇒ Gaisma pasaules tumsā. Mūsdienās iespējams izvēlēties visdažādākos gaismekļus, to vidū arī sveci.

⇒ Dimanti - uz mūžu. Kad pie Dienvidāfrikas dimantu raktuvju apsaimniekošanas ķērās Openheimeru dzimta, šie dārgakmeņi kļuva par "meiteņu labākajiem draugiem".

⇒ Vienatnē pāri okeānam. Drošsirdīgā jūrasbraucēja Freda Rebelā vārds pasaules burātāju aprindās nav svešs, bet tikai retais zina, ka viņš ir latvietis, istajā vārdā Paulis Sproģis, un ka viņš ir pirmais cilvēks, kurš laivā šķērsojis Kluso okeānu.

⇒ Āboliņš ar zilu aci... Gundars Āboliņš uzaudzis teju vai skatītāju acu priekšā - sākot ar pirmajām lomām teātrī un kino.

⇒ Vatikāna kaujas vienība, diplomāti vai ģeniji?

⇒ Dakteris Jurjāns. Mūziķu Jurjānu dzimtai piederīgais Andžs Jurjāns bija pirmais latvietis, kurš smalka pilsētas ārsta kabineta vietā izvēlējās pagasta daktera doktorātu.

⇒ Kūku pavēlnieks. Jāni Ozoliņu uzskata par izcilāko konditoru Latvijā.

Dienas Ēdieni

⇒ Bagātīgi pildīts Adventes kēkss.

⇒ Franču klasika mūsu virtuvē.

⇒ Gaidīšanas laika cepumi.

⇒ Kā garšo Getliņu zemes un tomāti.

⇒ Ēdieni no pārtikas dzelzs rezervēm.

⇒ Viltus matjes un anšovi.

⇒ Aknas un zivis vēlā rudens pusdienām.

⇒ Karstvīnu degustācija.

⇒ Cik ir - šļuka, šķipsna, sauja?

⇒ Idejas ēdieniem podiņā.

Vēriģā acs

Atrodot foto 10 atšķirības, Jums ir iespēja iegūt žurnālu komplektu. Atbildes gaidām līdz 10.decembrim.

11. kārtā

Iepriekšējai kārtai iesūtītas 34 pareizas atbildes. **Konkursa "Vēriģā acs" 10. kārtā veiksmē uzsmaidīja VENERANDAI SENKAI no Bērzpils.** Pēc balvas griezties redakcijā.

Palauzi galvu

Piedāvājam pašlaik Eiropā populārāko galvas laušanas miklu, kuru atrisinot, iespējams jūs saņemsiet pārsteiguma balvu – žurnālu komplektu. Tukšajos laukumos ielieciet ciparus tā, lai katrā mazajā kvadrātā un visos kopā horizontālajās un vertikālajās rindās nebūtu divu vienādu ciparu. Atbildes gaidām līdz 10.decembrim.

11. kārtā

	7	6		4	1		3	
	1	5			8			
				7	3			6
	6	1			7			8
		3	9	8	6	4		
9			1			5	6	
1			8	6				
			3			8	4	
	4	7	1		6	2		

Pareizas atbildes iesūtīja: V.Ločmele, V.Kupčs (Lazdukalns), L.Ločmele (Baltinava), I.Homko, J.Duļbinka (Medņeva), Z.Šulce, Z.Bērziņa, L.Lapss, M.Pretice, D.Svarinskis, A.Zelčs, J.Voicišs, M.Reibāne, D.Svarinskis, S.Sirmā, L.Smuška, St.Lazdiņš, Z.Pulča, J.Pošeika, B.Petrova, A.Smironova, L.Kivkucāne, J.Raklinska, E.Barkāne, M.Vīdners (Balvi), I.Koniševa (Briežuciems), A.Mičule, A.Slišāns (Tilža), J.Voicišs (Sudarbe), L.Strumpe (Lazdulejas pagasts), V.Dragune (Kuprava), V.Krēmere (Svilpova, Susāju pagasts), V.Šadurska, E.Pērkone (Rugāju novads), V.Priedīte (Stāmeriena, Gulbenes novads), S.Garbovska (Madonas novads).

10. kārtas uzvarētāja ir INESE KONIŠEVA no Briežuciema pagasta. Pēc balvas griezties redakcijā.

Foto konkurss

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors balvā saņems žurnālu komplektu. Decembra tēma – "Sirds kāro pēc brīnuma". Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).

Pie vairāk nekā 100 gadus veca ozola. Iesūtīja Daniels Kivkucāns no Balviem.

Rīts. Iesūtīja Zane Jermacāne.

Par novembra tēmas "Ziemas gaidās" veiksmīgākās fotogrāfijas autori atzīta INGA TOKA no Rugāju novada ar fotogrāfiju "Dzenītim raibi svārki", kas publicēta 6.novembrī. Pēc balvas griezties redakcijā.

Konkursi arī - www.vaduguns.lv

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Aktuāli

Izmantos modernās tehnoloģijas

Tiesu administrācija sadarbībā ar Augstāko tiesu un ieslodzījumu vietu pārvaldi, izmantojot Šveices Konfederācijas padomes piešķirto finansējumu, turpina 2009.gadā uzsāktu Latvijas un Šveices sadarbības projektu "Tiesu modernizācija Latvijā" īstenošanu, kas noslēgsies nākamā gada 30.jūnijā. Sadarbība paredz tiesas sēžu zāles aprīkot ar videokonferenču un audio ierakstu aparatūrām. Jaunāko tehnoloģiju ieviešana nav gājusi secen arī Balvu rajona tiesā.

Pašlaik ar videokonferenču aparatūru Latvijā aprīkotas 58 tiesas sēžu zāles un 16 telpas ieslodzījuma vietās, savukārt 238 tiesu zālēs uzstādītas audio ierakstu aparatūras. Videokonferenci ir iespēja izmantot gadījumos, kad lietas dalībnieks nespēj ierasties tiesā, piemēram, atrodas ārstniecības iestādē, mājās arestā, citā pilsētā vai valstī. Uz šī gada 1.novembri projekta vajadzībām iztērēti vairāk nekā 4 miljoni latu un publiski izskanējuši apgalvojumi, ka projekts balstīts uz veiksmi un tā realizētajai līdz šim naudu tikai tērējuši un nav plānojuši, cik ilgā laikā ieguldītie līdzekļi atmaksāsies. Savukārt tehnoloģiju ieviešēji pārliecināti, ka jaunā aparatūra saīsina laiku un ļaus ietaupīt resursus, lai apsūdzēto nogādātu tiesas zālē, kā arī uzlabos sabiedrības drošību un tiesu pieejamību.

Balvu rajona tiesas priekšsēdētājs Eduards Veiss pastāstīja, ka Balvos šī gada vasarā viena tiesas zāle aprīkota ar videokonferences aparatūru, savukārt pārējās – ar audio jeb skaņu ierakstu tehnoloģijām. Balvu rajona tiesas darbiniekiem notikusi arī apmācība par moderno tehnoloģiju izmantošanu. Tiesa, pagaidām iekārtas nav plaši pielietotas. "Videokonferenci pagaidām neesam izmantojuši, jo tās pielietošana ir pēc pieprasījuma. Piemēram, ja kāds no tiesas procesa dalībniekiem dažādu iemeslu dēļ uz tiesas sēdi nevar ierasties klātienē. Pagaidām mums šāda nepieciešamība nav bijusi. Savukārt, lai izmantotu skaņu ierakstu aparatūru, nepieciešams iegādāties ierakstu diskus. Tos jau esam pasūtījuši," atklāja tiesas priekšsēdētājs. Viņš piebilst, ka jauno tehnoloģiju izmantošanai ir gan plusi, gan arī mīnusi. Piemēram, izmantojot skaņas ierakstu tehnoloģiju, tiesas sēdes sekretārei nav nepieciešams detalizēti rakstīt sēdē notiekošo. Turklāt, veicot audio ierakstu, iespējams izvairīties no potenciālajām kļūdām rakstiskajā sēdes protokolā. Tas arī atvieglo darbinieku darbu. "Nereti gadās, kad videokonferences laikā apsūdzētais lamājas. Šādos gadījumos iespējams vienkārši izslēgt mikrofonu un neviens no tiesas dalībniekiem nejutīsies aizskarts. Ir arī atsevišķi advokāti, tiesa, ne jau Balvos, kuri dažkārt uzvedas nekorekti un bezkaunīgi, pārējās tiesas procesā iesaistītās puses

Foto - A.Ločmelis

Foto - A.Ločmelis

Modernās tehnoloģijas. Balvu rajona tiesā, tāpat kā citviet, videokonferences un skaņas ierakstu aparatūru uzstādīja šī gada vasarā. Balvu rajona tiesas priekšsēdētājs Eduards Veiss stāsta, ka ne tikai Latvijā, bet arī rietumvalstīs šīs iekārtas īpaši bieži neizmanto. Tiesa, apgalvot, ka Latvijā uzstādītās tehnoloģijas tiesas sēžu zālēs neizmanto, arī nevar. "Ja sēdes laikā plānots izmantot videokonferenci, nepieciešama, piemēram, apsūdzētā piekrišana. Turklāt ne jau katrā apdzīvotā vietā – pagastā vai pilsētā – ir pieeja video sistēmām. Tas nav nemaz tik vienkārši," uzskata E.Veiss.

apvainojot, piemēram, korupcijā un citu uzpirkšanā. Ierakstā tas viss būs dzirdams, un, ja ir pamatots iemesls, cilvēks var griezties policijā ar iesniegumu," tehnoloģiju plusus uzskaita E.Veiss. Savukārt viens no mīnusiem, kā atzina tiesas priekšsēdētājs, ir gadījumi, kad, piemēram, apsūdzētajam nepieciešams iesniegt kādus dokumentus. Ņemot vērā to, ka viņš neatrodas klātienē, to nav iespējams izdarīt.

Robežsardzē

Viļacēni piedalās futbola turnīrā

15. un 16.novembrī Valsts robežsardzes koledžā (VRK) notika telpu futbola sacensības. Turnīrā spēkiem mērojās VRK, Ludzas, Daugavpils, Rīgas, Ventpils, Aviācijas, kā arī Viļakas pārvalžu komandas. Mūsējie savā septiņu komandu konkurencē ierindojās uzreiz aiz goda pjedestāla - 4.vietā.

Divu dienu pasākums notika VRK Sporta mācību centra lielajā sporta zālē. Galvenā tiesneša pienākumus pildīja Militārās un fiziskās sagatavošanas priekšmetu katedras vecākais speciālists Vladimirs Kloss. Viļakas pārvaldes futbola komandu pārstāvēja Pededzes robežsardzes nodaļas (RSN) virsseržants Rolands Kalniņš, Bērziņu RSN virsseržants Raimonds Šaicāns un virsleitnants Aleksandrs Logins, Lavošnieku RSN virsleitnanti Aigars Locāns un Māris Briška, seržants Igors Timofejevs un virsniekvietnieks Žanis Logins, kā arī Šķilbēnu RSN virsniekvietnieks Raimonds Plešs, Punduru RSN virsleitnants Andrejs Aleksejevs un Vientuļu II kategorijas robežkontroles punkta kap-

Foto - no personīgā arhīva

teinis Valerijs Vorobjovs un virsleitnants Uģis Mežkuts. Šogad, tāpat kā pērn, futbola sacensībās uzvarēja un kausu ieguva Ludzas pārvaldes sportisti. Godalgoto 2.vietu izcīnīja Daugavpils pārvaldes izlase,

savukārt 3.vietā ierindojās VRK komanda. Jāpiebilst, ka futbola turnīrs bija kā turpinājums Valsts robežsardzes (VRS) šī gada spartakiādei. VRK šogad notikuši jau deviņi robežsargiem veltīti sporta pasākumi.

VRK šogad notikuši jau deviņi robežsargiem veltīti sporta pasākumi.

Informē policija

Nogriežoties izraisa sadursmi

19. un 21.novembrī Balvos reģistrēti divi ceļu satiksmes negadījumi. Bērzpils ielā 1971.gadā dzimusi sieviete, vadot automašīnu Audi un nogriežoties krustojumā, nepalaida pretī braucošo Mazdu, bojātas automašīnas. 21.novembrī Balvos, Daugavpils ielā, līdzīgā situācijā saskrējās automašīnas Ford un BMW.

(Ziņas sagatavotas pēc Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes sniegtās informācijas.)

Īsumā

Mainīsies administratīvie sodi

21.novembrī Saeimas Juridiskā komisija noslēdza darbu pie Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (APK) grozījumu trešā lasījuma redakcijas, kas paredz izmaiņas par pārkāpumiem ceļu satiksmē, komercdarbībā, kā arī necieņas izrādīšanā pret valsts simboliem. Likumprojekts paredz paaugstināt naudas sodu par neregistrēta transportlīdzekļa izmantošanu ceļu satiksmē, līdzšinējo 20 latu vietā paredzot sodu 40 līdz 100 latu apmērā. Ar likuma grozījumiem paredzēts noteikt mazākus sodus par luksofora papildsekcijas signāla neievērošanu. Mopēdu vadītājiem par šo pārkāpumu plānots izteikt brīdinājumu vai uzlikt sodu piecu latu apmērā, citu transportlīdzekļu vadītājiem – no 20 līdz 40 latiem. Savukārt sodu par braukšanu ar transportlīdzekli, kam ir nepietiekams riepu protektora dziļums, attiecinās uz jebkuru transportlīdzekli. Vadītājam par pārkāpumu izteiks brīdinājumu vai uzliks naudas sodu no 10 līdz 40 latiem, par transportlīdzekļa ekspluatāciju atbildīgajai personai – no 40 līdz 100 latiem. Juridiskajai personai piemēros naudas sodu no 50 līdz 500 latiem.

Līdztekus likuma grozījumiem plašāk paredzēts piemērot aizliegumu ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībās. Šādu sankciju vērsis pret uzņēmumu amatpersonām, kuras izdarījušas nopietnus pārkāpumus. Savukārt, lai pastiprinātu cīņu pret izvairīšanos no nodokļu nomaksas, par kases aparātu neuzstādīšanu un neizmantošanu juridiskām personām paredzēts noteikt sodu no 100 līdz 1000 latiem, fiziskajām personām – no 100 līdz 500 latiem.

Likumprojekts ievieš atbildību arī par klajas necieņas izrādīšanu Latgales, Vidzemes, Kurzemes vai Zemgales ģerboņiem. Maksimālo sankciju par šo noteikumu neievērošanu palielinās no 250 līdz 500 latiem.

Plānots, ka minētās izmaiņas APK spēkā stāsies ar 2013.gada 1.janvāri.

Informē robežsardze

Aiztur 12 personas

Šī gada oktobrī Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes amatpersonas robežkontrolē konstatējušas 12 personas, kuras izdarījušas gan administratīvos, gan kriminālpārkāpumus. Sastādīti 11 administratīvā pārkāpuma protokoli. Administratīvi sodītas ar naudas sodu sešas personas, ar brīdinājumu – divas. Pēc piekritības nosūtītas septiņas administratīvā pārkāpuma lietas.

Oktobrī imigrācijas nodaļu amatpersonas konstatējušas 12 personas, kuras izdarījušas administratīvos pārkāpumus, par ko sastādīti 12 protokoli. Administratīvi sodītas ar naudas sodu 8 personas, ar brīdinājumu – divas. Pēc piekritības nosūtītas divas administratīvā pārkāpuma lietas.

Aiztur likumpārkāpējus

12.novembrī Vientuļu robežkontroles punktā robežsargi aizturēja Kirgizstānas pilsoni, kuram nebija derīga uzturēšanās atļauja. Personai sastādīja ieceļošanas atteikumu un atgriezta uz izceļošanas valsti. Kopumā Valsts robežsardzes (VRS) amatpersonas 12.novembrī uz ārējām robežām un valsts iekšienē konstatēja 17 likumpārkāpējus. Savukārt 19.novembrī Pededzes robežkontroles punktā aizturēja Latvijas pilsoni, kurš Latvijā nelikumīgi mēģināja ievest tabakas izstrādājumus ar Krievijas akcīzes markām. Aizturēto personu ar izņemto precī nodeva Valsts ieņēmumu dienesta (VID) muitas amatpersonām. Kopumā 19.novembrī VRS amatpersonas uz ārējām robežām un valsts iekšienē konstatēja 17 likumpārkāpējus.

Nepalaid garām

Rassell un Sabīne Berezina
prezentēs albumu "Dzīvo brīvi".

Rassell & Sabīne Berezina prezentēs savu jauno albumu "Dzīvo brīvi", kura nosaukums aizgūts no mūziķu pēdējā singla.

Dziesmai tapa arī videoklips, kas ļoti ātrā laikā iekaroja skatītāju sirdis, tā uzstādot Latvijā vēl nebijušu rekordu. Šo videoklipu interneta vietnē "YouTube" pāris nedēļu laikā noskatījās vairāk nekā pusmiljons cilvēku.

Jaunajā albumā var klausīties jau publikai labi zināmus skaņdarbus un veiksmīgi aizrotējušos singlus, piemēram, "Esi man klāt" (gandrīz 1 milj. skatījumu "YouTube" vietnē), "Dzīvo brīvi", "Lec, lec", "Kā tu dejo", "Neaizej", "Laiku pa laikam" un citus, kā arī vēl nedzirdētas kompozīcijas. Albumā iekļautas 22 oriģinālkompozīcijas, un tajās pārsvarā dominē latviešu valoda, bet ir arī dažas dziesmas krievu un angļu valodās.

Singli "Esi man klāt" un "Dzīvo brīvi", neskatoties uz to, ka ir latviešu valodā, tiek spēlēti jau Igaunijas un Lietuvas radiostacijās un gūst lielu atsaucību.

Visu dziesmu producentis un mūzikas autors ir Rassell jeb Ruslans Kuksinovičs, kurš albumu veidojis mūsdienīgos *Electro-Pop*, *Rap* un *RnB* stilos. Pārsvarā dziesmu tekstus sarakstīja pats Rassell, bet vairākās dziesmās viņam palīdzēja Oskars Deigelis, Ineta Atpile- Jugane un citi.

Ierakstā piedalās viesmākslinieki: Samanta Tina, amerikāņu *RnB* dziedātājs John Michael, Staz, Liene Candy, Aivo Oskis, Oskars Deigelis, Crystal un Special Street' z' Eye. Ieraksts pārsvarā veikts Rassell mājas ierakstu studijā Liepājā no 2010. līdz 2012. gadam.

Visas dziesmas mikšēja Rassell, savukārt mākslinieka Jānis Kalve "Labo ierakstu studijā" Rīgā. Trijām dziesmām no šī albuma ir uzņemti videoklipi - "Lec, lec", "Esi man klāt" un "Dzīvo brīvi", kas tapuši sadarbībā ar Jāni Jēkabsonu (Tumba TV).

Albuma dizainu veidoja mākslinieks Andris Sitko kopā ar Rassell un fotogrāfu Oļegu Ļeontjevu, un tā bukletā varēs atrast mūziķu fotogrāfijas, pateicības vārdus un citu informāciju.

Albuma "Dzīvo brīvi" prezentācija Balvu Kultūras un atpūtas centrā notiks 1. decembrī. Ieeja no plkst. 21.00.

Zini un izmanto

Minimālais vecāku pabalsts būs 100 latu mēnesī

Ar 2013. gada 1. janvāri minimālais vecāku pabalsts paaugstināsies no 63 līdz 100 latiem mēnesī.

Iepriekšminēto paredz valdībā apstiprinātās izmaiņas Ministru kabineta noteikumos "Vidējās apdrošināšanas iemaksu algas aprēķināšanas kārtība un valsts sociālās apdrošināšanas pabalstu piešķiršanas, aprēķināšanas un izmaksas kārtība".

Izmaiņas paredz noteikt jaunu aprēķina formulu vecāku pabalsta minimālā apmēra noteikšanai vienā dienā. Turpmāk to aprēķinās, izmantojot šādu formulu:

$$Pvd = (100 \text{ Ls} \times 12) : 365$$

Pvd ir vecāku pabalsta apmērs vienā kalendāra dienā. Saskaņā ar jauno aprēķina formulu minimālais vecāku pabalsta apmērs dienā būs Ls 3,2876. Vecāku pabalsta saņēmējiem, kuriem vecāku pabalstu 2013. gadā un turpmākajos gados piešķirs minimālajā apmērā, pabalstu apmēri vidēji pieaugs par Ls 24,4 mēnesī.

Vecāku pabalstu pieprasīšanas kārtība netiek mainīta. Tāpat kā līdz šim, cilvēks, kurš kopj bērnu, iesniegumu pakalpojuma saņemšanai varēs iesniegt jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) nodaļā. Savukārt VSAA līdz 2012. gada

31. decembrim piešķirtos vecāku pabalstus pārrēķinās un izmaksās starpību līdz 2013. gada 1. aprīlim bez jauna iesnieguma.

Tā kā minētais process ir ļoti darbietilpīgs, no nākamā gada janvāra līdz martam cilvēki minēto pabalstu saņems pašreizējā 63 latu apmērā, savukārt starpību starp pašreizējo un jauno apmēru cilvēkiem izmaksās līdz 2013. gada 1. aprīlim. Tas nozīmē, ja, piemēram, novembrī un decembrī māte saņem vecāku pabalstu 63 latu apmērā, tad arī 2013. gada pirmos mēnešus pabalstu viņai izmaksās 63 latu apmērā, bet starpību starp pašreizējo un jauno apmēru izmaksās līdz marta beigām.

Paaugstinās bērna kopšanas pabalstu un piemaksu

Ar 2013. gada 1. janvāri bērna kopšanas pabalsts un piemaksa par bērna kopšanu vecumā līdz pusotram gadam paaugstināsies līdz 100 latiem mēnesī.

Šobrīd par bērna kopšanu vecumā līdz 1 gadam cilvēks saņem pabalstu 50 latu apmērā. Savukārt par bērna kopšanu vecumā no viena līdz pusotram gadam - 30 latu apmērā.

Valdībā apstiprinātās izmaiņas Ministru kabineta noteikumos par bērna kopšanas pabalsta un piemaksas pie bērna kopšanas pabalsta un vecāku pabalsta par diviņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalsta un piemaksas piešķiršanas un izmaksas kārtību. Tas nozīmē, ka cilvēkam, kurš kopj bērnu vecumā līdz vienam gadam, ja viņš iepriekš nav strādājis (nav uzskatāms par darba ņēmēju vai

pašnodarbināto), bērna kopšanas pabalsts turpmāk būs Ls 100 mēnesī.

Visiem cilvēkiem, neatkarīgi no tā, vai viņi iepriekš strādājuši vai nē, par bērna kopšanu vecumā no viena līdz pusotram gadam pabalsts būs 100 latu mēnesī. Savukārt par bērna kopšanu vecumā no pusotra līdz diviem gadiem - 30 latu mēnesī.

Par diviņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem vecumā līdz pusotram gadam maksās piemaksu 100 latu mēnesī par katru nākamo bērnu. Šo piemaksu izmaksās papildus bērna kopšanas pabalsta pamatapmēram vai vecāku pabalsta apmēram. Piemēram, ja iepriekš nestrādājošai mātei piedzimuši diviņi, viņa par tiem saņems 200 latu mēnesī (bērna kopšanas pabalsts 100 latu plus piemaksa 100 latu), kamēr bērni sasniegs pusotra gada vecumu.

Par diviņu vai vairāku vienās dzemdībās dzimušu bērnu kopšanu vecumā

no pusotra līdz diviem gadiem - piemaksa būs 30 latu mēnesī par katru nākamo bērnu. Arī šo piemaksu izmaksās papildus bērna kopšanas pabalsta pamatapmēram vai vecāku pabalsta apmēram.

Ja cilvēkam bērna kopšanas pabalsts vai piemaksa būs piešķirta līdz 2012. gada 31. decembrim un tā izmaksā turpināsies arī pēc 2013. gada 1. janvāra, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra no 2013. gada 1. janvāra pārrēķinās pabalsta vai piemaksas apmēru. Tā kā minētais process ir ļoti darbietilpīgs, no nākamā gada janvāra līdz martam cilvēki minēto pabalstu vai piemaksu saņems pašreizējā 30 vai 50 latu apmērā, savukārt starpību starp pašreizējo un jauno apmēru cilvēkiem izmaksās līdz 2013. gada 1. aprīlim. Tas nozīmē, ja, piemēram, novembrī un decembrī māte saņem bērna kopšanas pabalstu 50 latu apmērā, tad arī 2013. gada pirmos mēnešus pabalstu viņai izmaksās 50 latu apmērā, bet starpību starp pašreizējo un jauno apmēru izmaksās līdz marta beigām.

Obligāti jāapdrošina praktikanti pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā

Apģūstot noteiktas profesionālās kvalifikācijas, audzēkņi būs obligāti jāapdrošina pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā.

Izglītības iestādes vadītājam būs obligāti jāapdrošina praktikanti pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā, un apdrošinājuma summas minimālais apmērs ir 1000 latu - to paredz Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavotais Ministru kabineta (MK) noteikumu projekts "Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība", kas apstiprināts valdībā.

Noteikumu projekts izstrādāts, lai aktualizētu mācību prakses organizācijas jautājumus, ietverot normas par izglītojamo apdrošināšanu mācību prakses laikā, kā arī sekmētu darba aizsardzības noteikumu ieviešanu prakses vietās. Noteikumu projektā noteiktas profesionālās kvalifikācijas, kuras iegūstot veicama obligāta izglītojamo apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem mācību prakses

laikā. Tās nosakot ņemti vērā apstākļi, kas var radīt draudus praktiskanta veselībai un dzīvībai - darbošanās ar sarežģītiem mehānismiem, asiņiem priekšmetiem, ķīmiskām vielām, gāzēm, pacienta bioloģisko materiālu, smagumu celšana, krasas gaisa temperatūras pārmaiņas u.c.

Valdībā apstiprināti arī grozījumi MK 2001. gada 10. jūlija noteikumos Nr. 309 "Kārtība, kādā no valsts budžeta sedzami izdevumi profesionālās izglītības un profesionālās kvalifikācijas ieguvei izglītojamiem ar speciālām vajadzībām un notiesātajiem". Tie nosaka, ka arī izglītojami brīvības atņemšanas vietās apdrošināmi pret nelaimes gadījumiem mācību prakses vietā, ja viņi iegūst kādu no profesionālajām kvalifikācijām, kas minētas MK noteikumos par mācību prakses organizēšanas un izglītojamo apdrošināšanas kārtību.

Tāpat MK sēdē apstiprināti grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 2. oktobra noteikumos Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".

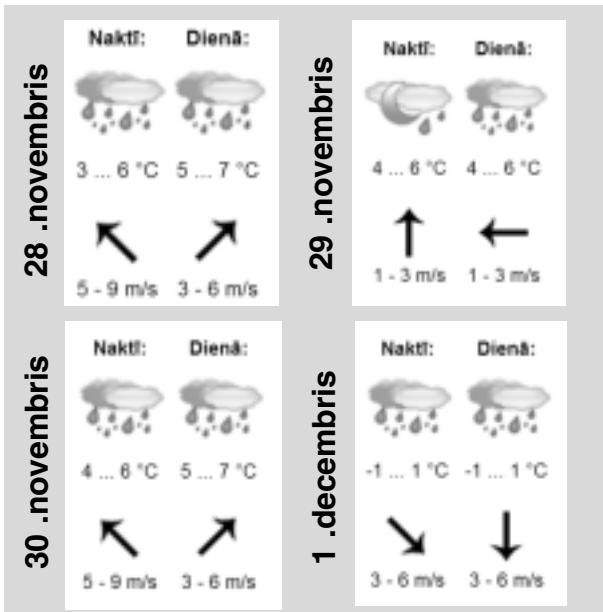
Grozījumu mērķis ir precizēt noteikumos ietvertu regulējumu (izglītības programmas izmaksas) atbilstoši IZM izstrādātajam MK noteikumu projektam "Mācību prakses organizēšanas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība", tādējādi nodrošinot atbilstošu mācību prakses organizācijas izmaksu aprēķinu izglītojamo apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā.

Noteikumu projekts nosaka, ka izdevumi mācību prakses organizēšanai prakses vietā ietver arī izdevumus praktiskanta apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā - 3,50 latu gadā, ja saskaņā ar normatīvajiem aktiem par mācību prakses organizēšanas un izglītojamo apdrošināšanas kārtību izglītojami obligāti apdrošināmi pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā.

Noteikumu projekta pieņemšana nodrošinās normatīvo aktu saskaņotību.

Ar valdībā apstiprinātajiem noteikumu projektiem var iepazīties MK mājas lapā: <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/mksedes/saraksts/darbakartiba/?sede=631>

Noteikumi stājas spēkā 2013. gada 1. janvārī.

Piedāvā darbu

Reklāmraksts

SIA ZAAO sniedz kvalitatīvu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu videi draudzīgā veidā, ko atzīst gan partneri, gan sabiedrība.

AICINĀM DARBĀ – **atkritumvedēja vadītāju** (Balvu, Rugāju, Viļakas un Baltinavas novados)

MĒS PIEDĀVĀJAM:

- pilnu darba slodzi; summēto darba laiku;
- labus darba apstākļus;
- stabilu atalgojumu un sociālās garantijas;
- kvalifikācijas celšanas iespējas;
- veselības un nelaiemes gadījumu apdrošināšanu.

DARBA PIENĀKUMI:

- sadzīves atkritumu, lielgabariņu atkritumu un šķiroto atkritumu savākšana saskaņā ar maršruta lapu;
- pārvietojot konteinerus (fiziski smags darbs) un strādājot ar hidrauliskajiem manipulatoriem, ievērot darba drošības noteikumus;
- uzturēt automašīnu tehniski labā kārtībā un savlaicīgi ziņot par tehniskajiem bojājumiem.

PRASĪBAS:

- vidējā vai vidējā speciālā izglītība;
- C kategorijas autovadītāja apliecība;
- ne mazāk kā trīs gadu darba pieredze automašīnas vadīšanā;
- labas tehniskās zināšanas;
- prasmes rīkoties ārkārtas situācijās;
- komunikācijas prasmes, kas orientētas uz klientu apkalpošanu;
- prasmes pielietot darbā tehnisko inventāru;
- organizatoriskās prasmes un pamatzināšanas dokumentu lietvedībā;
- krievu valodas zināšanas;
- MS Windows 7 lietotāja līmenī.

AICINĀM DARBĀ – **atkritumu savācēju** (Balvu, Rugāju, Viļakas un Baltinavas novados)

MĒS PIEDĀVĀJAM:

- pilnu darba slodzi; summēto darba laiku;
- labus darba apstākļus;
- stabilu atalgojumu un sociālās garantijas;
- kvalifikācijas celšanas iespējas;
- veselības un nelaiemes gadījumu apdrošināšanu.

DARBA PIENĀKUMI:

- sadzīves atkritumu, lielgabariņu atkritumu un šķiroto atkritumu savākšana saskaņā ar maršruta lapu;
- ievērot darba drošības noteikumus pārvietojot konteinerus (fiziski smags darbs) un strādājot ar hidrauliskajiem manipulatoriem.

PRASĪBAS:

- vidējā izglītība;
- vēlama C kategorijas autovadītāja apliecība;
- komunikācijas un organizatoriskās prasmes, kas orientētas uz klientu apkalpošanu;
- prasmes rīkoties ārkārtas situācijās;
- prasmes pielietot darbā tehnisko inventāru;
- pamatzināšanas dokumentu lietvedībā;
- krievu valodas zināšanas;
- MS Windows 7 lietotāja līmenī.

CV (dzīves apraksts) un **pieteikuma vēstuli līdz 2012.gada 5.decembrim** lūdzam sūtīt: Rīgas iela-32, Valmiera, LV 4201, Personāla daļai E-pasts: silvija.vilcane@zaao.lv. Tālrunis: 64281250; 26568230 Fakss: 64281251

Pateicamies par atsaucību un lūdzam ievērot, ka sazināsimies ar pretendentiem, kuri tiks izvērtēti nākamajai atlases kārtai.

Darbu uzsāk Latgales vēnu centrs

Ši gada jūlijā uzsāka darbu Latgales vēnu centrs, kas tika izveidots kā SIA "Rēzeknes veselības aprūpes centrs" struktūrvienība un kurā strādā sertificēts ķirurgs, vēnu speciālists - flebologs Vladimiris Sorokins ar savu komandu.

Dr. V. Sorokins laipni uzklausā pacienta sūdzības, sniedz konsultācijas un veic asinsvadu duplexsonogrāfijas izmeklējumus. Lai noteiktu vēnu veselības stāvokli un to, cik nopietna ir problēma un kā to risināt, primāri ir jāveic vēnu diagnostika – duplexsonogrāfija. Šādi iespējams atklāt saslīmšanu agrīnā stadijā un laikus sākt ārstēšanu. Izmeklēšana aizņem 15 - 20 minūtes un, izmantojot jaunākās tehnoloģijas, ir absolūti nesāpīga. Jāatzīmē, ka laikus diagnosticētai saslīmšanai nereti pietiek ar pareizi veiktiem profilakses pasākumiem, kas ilgtermiņā varētu palēnināt vai pilnībā apturēt slimības tālāko attīstību. Ja tomēr slimība progresējusi un nepieciešama kardinalāka iejaukšanās, arī no tā pašlaik vairs nav jābaidās. Operācijas veic, izmantojot jaunākās paaudzes lāzeri, kas ļauj slēgt tikai bojātos vēnu posmus, un cilvēks jau uzreiz pēc operācijas var doties mājās, turklāt neizjūtot praktiski nekādas pēcoperācijas sāpes. Operācija tiek veikta vietējā anestēzijā, un pēc šādas ārstēšanas nepaliek rētas. Pēc veiksmīgas izveseļošanās var dzīvot tikpat kā bez ierobežojumiem, vienīgi jāizvairās no sporta veidiem, kur ir augsts traumatizācijas risks.

Paaugstināts risks saslimt ar kāju vēnu slimībām ir līdz pat 70% no populācijas.

Virspusējo vēnu varikozes ir viena no pasaulē izplatītākajām slimībām, ar kuru slimo vidēji katra ceturta sieviete un katrs piektais vīrietis.

Lai veicinātu sabiedrības izpratni par kāju vēnu veselību, esam apkopojuši nelielu informāciju, kas ikvienam saprotamā veidā skaidro kāju vēnu saslīmšanas cēloņus, ārstēšanas un profilakses iespējas. Ceram, ka šī informācija palīdzēs Jums izziņāt kāju vēnu problēmas, rūpēties par to veselību un nepieciešamības gadījumā veikt vajadzīgo ārstēšanu.

Vēnu varikozes izraisa vārstuļu nepietiekamība. Sirds «pa artērijām» pumpē asinis visā ķermenī, arī uz kājām. Lai asinis plūstu atpakaļ uz sirdi, tām jāpārvar gravitācijas spēks. Šo darbu veic ikru muskulis, kas saraujas staigājot, skrienot. Ikru muskulim palīdz īpaši vārstuļi, kas atrodas kāju vēnās. Tie ļauj plūst asinīm tikai virzienā uz sirdi. Ja šie vārstuļi pilnvērtīgi nedarbojas, veidojas tā sauktais venozais atvērums. Tas nozīmē, ka asinis neplūst vairs tikai virzienā uz sirdi, bet daļa plūst atpakaļ, un šī iemesla dēļ vēnās paaugstinās spiediens. Ar laiku vēnas paplašinās, uz kājām kļūst redzams vēnu tīklojums potītes rajonā un zili vēnu mezgli. Vēlāk veidojas tumša ādas pigmentācija potītes rajonā, nieze, apakšstilbos. Slimībai progresējot, var attīstīties grūti ārstējamas un ļoti sāpīgas čūlas apakšstilbos. Tādēļ,

tiklīdz sajūsti pirmie slimības simptomi – smaguma sajūta kājās, pietūkušas potītes, krampji, paplašinātas un izspiedušas vēnas, nemaz nerunājot par pigmentāciju potītes rajonā un niezi, jāmeklē ārsta palīdzība.

Vēnu problēmu rašanos un attīstību ietekmē vairāki faktori. Pirmkārt, tas ir mazkustīgs dzīvesveids un palielināts ķermeņa svars. Ilgstoši stāvēt vai sēžot, cilvēka vēnas pastiprināti noslogo. Zināma loma vēnu slimību attīstībā ir iedzimtībai. Ja kāds no vecākiem cieš no vēnu varikozes, ir milzu iespēja, ka ar laiku tā attīstīsies bērniem. Lai arī vēnu varikozes konstatē abiem dzimumiem, sievietes ar to slimo biežāk. To nosaka sievietes organisma īpatnības, tajā skaitā grūtniecība. Gaidot mazuli, sievietei mazinās gludo muskuļu tonuss, lai varētu augt dzemde. Diemžēl tonuss mazinās arī kāju vēnu sieniņās, tās atslābst. Lielais svars grūtniecības laikā papildus noslogo kājas, no kā cieš vēnas. Vēnu problēmas piemēklē ap 50 līdz 70% topošo māmiņu, īpaši riskam pakļautas sievietes, kurām bijušas vairākas grūtniecības, kā arī grūtnieces pēc 40 gadu vecuma.

Mēs palīdzēsim Jums risināt kāju vēnu veselības problēmas, tāpēc lūdzam Jūs griezties pie flebologa Vladimira Sorokina Latgales vēnu centrā, kas atrodas Rēzeknes polikliniķā.

Iepriekšēja pierakstīšanās pa tel. 29344441.
Maksa par konsultāciju Ls 25.
Esiet laipni gaidīti Rēzeknes veselības aprūpes centrā!

Ināra Pastušenko, Rēzeknes veselības aprūpes centra ārstniecības darba vadītāja

Pērk

Z.s "Strautiņi" **iepērk mājlopus.** Samaksa tūlītēja. Augstas cenas. +PVN! Tālr. 64546765, 29411033.

Iepērk kaušanai visu veidu **mājlopus.** Pārvadā mājlopus. Tālr. 29320237.

SIA "AIBI" **pērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas, gaļas šķirnes lopus.** Labas cenas! Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 26142514, 20238990.

SIA "LATVIJAS GAĻA" **iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus.** Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 28761515.

Pērk: CIRSMAS - skujkoku - Ls 20-25; lapkoku - Ls 10-15 uz celma. Ja nepieciešams, gatavojam jaunu meža projektu, stigojam, dastojam cirsma. **NEKUSTAMO ĪPAŠUMU.** Samaksa tūlītēja. Tālr. 29289975.

Pērk mežus, retināšanas, kailcirtes. Tālr. 29100239.

Pērk meža zemes. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 29433000.

Pērk traktoru **T-40; MTZ-52/80/82/82UK; JUMZ** jebkādā kārtībā. Tālr. 29485804.

Pērk vecas koka ēkas - mājas, klētis, kūtis u.tml. Samaksa uz vietas skaidrā naudā. Tālr. 29356853, 26176904.

Pērk lielās šifera loksnes. Tālr. 28301353.

Pērk cūkgāļu. Tālr. 28686339.

Pārdod

Pārdod malku. Tālr. 29105515.

Pārdod māju Balvos. Tālr. 27887243.

Pārdod dzīvokli. Tālr. 27870628.

Pārdod **MB, 1992.g., 2,2, benzīns, automāts, āķis, labi kopts, Ls 1700; VW Passat, 1990.g., 1,8, benzīns, āķis, Ls 700.** Abām lietie diskus ar vasaras un ziemas riepām. Tālr. 26347403.

Pārdod **BMW-318, 1992.g., TA.** Tālr. 26341913.

Pārdod **Audi-80.** Tālr. 26455136.

Pārdod **VW Polo, 1997.g., 1,4, jauna TA,** tikko no Vācijas. Tālr. 20394117.

Pārdod sīvēnus. Tālr. 26408231.

Pārdod klavieres Bērzpili. Tālr. 29325031.

Pārdod lopbarības miltus. Tālr. 26392336.

Pārdod lietotas ziemas riepas **R-15 - R-17.** Tālr. 26565451.

Pārdod skaldītu malku ar piegādi. Tālr. 26444943.

Lēti pārdod mazo motorzāģi; **Audi** metāla diskus **R-14.** Tālr. 26409634.

Atrasts

Pie "Hestijas" atrasta atslēga ar piekariņu, uzraksts Guntis. Interesēties redakcijā.

Balvos, Baznīcas ielā 14, atrasta atslēga ar pūkainu piekariņu. Interesēties redakcijā.

Ikvienam ir iespēja isi un konkrēti pateikt paldies kādam labvēlim, sponsoram, atbalstītājam, palīgam. Dārgi tas nemaksās - tikai 2 latus par 25 vārdiem. Jo šī ir "Pateicības dubultziņa".

Venerandas Loginas sirsnīgs **PALDIES** prāvestam Vigulim par Svētās Mises celebrēšanu. Par sirsnīgajiem novēlējumiem 70 gadu jubilejā visiem, visiem apsveicējiem, skolotājām Avišānei, Skabai, A.Pundurei, dievnama saimniecei Magdai.

Valentīna Vugule Bērzpils vidusskolā **PATEICĀS** Izglītības pārvaldei un Ivetai Tiltiņai par apbalvojumu. Paldies viņas superīgajiem audzēkņiem par tikšanās prieku. Paldies vecākiem par pozitīvi audzinātiem bērniem.

Komēdija "Naudas koks" pie skatītājiem Balvos 1. decembrī plkst. 16.00.

Bilešu iepriekšpārdošana

Apsveikumi

Šodien baltu rožu klēpi
Dzīve lai tev pretī sniedz.
Lai tev katrā dzīves stundā
Būtu istis un patiesis prieks.

Sirsniņi sveicam bijušo Briežuciema skolas direktoru
Albertu Slišanu skaistajā dzīves jubilejā!

Bijušie kolēģi Tjarves

Gadi ir sapņu auļi, gadi ir rozēs un darbs,
Kas dienas un cilvēku mūžus
Pret sauli ceļ maigs un skarbs.
Gadiem ir vēja spārni, gadiem ir mātes sirds.

(O.Vējāns)

Vēl ilgu mūža pavedienu, veselību un Dieva žēlastību katrai dienai
skaistajā jubilejā **Annai Tutīnai** novēl
māsica Lūcija un Juris Rīgā

Vēl būs taču vasaras, ziemas daudz saltas,
Un pienenes ziedēs, un ievas tik baltas...
Lai šodien vējš krūtīs dzied šūpuļa dziesmu,
Un sasilda sirdi ar atmiņu liesmu.

(E.Jansone)

Sirsniņi sveicam **Zelmu Dimitrijevu** dzimšanas dienā! Vēlam
labu veselību, izturību turpmākajiem dzīves gadiem.

Aina, Austra Elkšņeva

Skrejošus gadus kā jūrmalas smiltis
Plaukstā noturēt nevar neviens.
Tikai mūžīgo jaunības degsmi
Vienmēr sirds visur var paņemt sev līdz.

Miļi sveicam **Marutu Spalviņu** skaistajā dzīves jubilejā! No
sauļes, no pavasara ziediem smelt spēku sev, laimei, mīlestībai...
Lena, Aivars

Sveiciens **Ritai Kravalei** vārdirņsvētkos! Vaļa

Vismiļākie sveiciens **Veltīnai Timšai** vārdadienā!
Elza un pārējie

Sludinājumi

Šī gada 6.decembrī Dr. Ints Ūdris

SIA "Veselības centrs 4", BALTIJAS
VĒNU KLĪNIKAS vadošais speciālists,
asinsvadu ķirurgs, flebologs
pieņems **IU "Līgas Kozlovskas
ģimenes ārsta praksē",
Bērzpils 14, Balvos
Konsultācija + kāju vēnu
sonogrāfija – Ls 25.**
Pieraksts pa tālruni: 67847102.
www.vc4.lv www.edk.lv

APSARDZES KURSI.

Tālr. 29107155.

Aku urbšana. Tālr. 29142220.

Apģērbu, paklāju tīrīšana.
Tālr. 29383776.

Dakteris **GURJANOVS** pieņems
**Viļakas poliklinikā 30.novembrī
un 7.decembrī no plkst. 10.00 līdz
12.00. Tālr. 29101907.**

Pārvadā mājlopus, metāllūžņus
(specpiekabe). Tālr. 29230080.

Dūmvadu, ieru tīrīšana.
Tālr. 29175334.

Ātrais aizdevums pret zeltlietām,
sadzīves tehniku, nekustamā
īpašuma ķīlu. Pārdošanā
zeltlietas, mobilie telefoni un
citas preces. Balvi, Bērzpils 14.
Tālr. 20292829.

Apsardzes kursi. Tālr. 26336910.

Reģipša iekšdarbi. Tālr. 26494339.

Veikalā "Dauteks"
jauns piedāvājums:
> "Utenes rūpnīcas ražotajai
trikotāžai; > aizkaru audumiem;
> vates matračiem, segām.
Balvos, Brīvības 46b.
Tālr. 64521440.

**Autoskola
"Delta 9V"
29.novembrī
plkst. 17.00
uzsāk kursantu
uzņemšanu**

**C kategorijā. Vienlaikus iespēja
iegūt D1 kategoriju. Kursu maksa
šogad tikai Ls 70. Braukšanas
apmācība jebkuram
interesentam. Tālr. 29208179.**

**29.novembrī
plkst. 17.00
autoskola
"Delta 9V"
uzsāk**

**apmācības B kategorijā. Kursu
maksa šogad - tikai Ls 20.
Vienlaikus iespējams iegūt
traktortehnikas vadītāja
apliecību. Tikai pie mums
apmācība ar Golf VI (tieši kā
CSDD eksāmenā).
Tālr. 29208179.**

Iznomā telpas biznesam, 65m².
Ir plaukti un vitrīnas tirdzniecībai.
Tālr. 29208179.

Krūmgriežu pakalpojumi, sākot no
80 Ls/ha. Tālr. 29104692, 20342801.

Pieņem pilnā aprūpē pensionāru.
Tālr. 27870628.

Pazudis liels, melns suns, atsaucas
uz vārdu "Rembo", un maza, balta
kucīte. Tālr. 29250547.

Līdzjūtības

Par to, ka blakus bijām, kopā kādu
gabalu gājām,

Paldies par to sakām
Un klusi vēlam brīdī šajā
Saldu dusu mūža mājā.

Kad uz kapu kopiņas gulst atvadu
ziedi, izsakām patiesu līdzjūtību
Mārai ar ģimeni, vīru, tēvu,
vectētiņu **ALBERTU PUČU**
mūžības ceļā pavodot.
Indra, Ārija

Noriet saule vakarā,
Meža galus zeltīdama;
Nolikst klusi sirmā galva,
Saules ceļu aiziedama.

Mūsu līdzjūtība **MALVINAS
IVANOVSKAS** piederīgajiem, viņu
mūžības ceļā pavodot.
Narubinu ģimenes

Mūžs noslēdzies - tāds liels un
varens mūžs,
Ar darbiem apaudzis kā ozols
smagām zilēm,
Kas liecies nav, lai kādi vēji pūš,
Ar saknēm stieģrodams no stiprām
zemes dziļēm.
(J.Osmanis)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Valdim
Caunem, VECTĒVU** baltajā
mūžības ceļā pavodot.
Lauskinieki

Birst ziedos asaras kā zvaigznes,
Jo tavā takā skujas smagi krit.
Cik grūti iedegt baltu sveci
Un ziedus jau pār tavu kapu klāt.

Izsakām dziļu līdzjūtību **Felicijai
Francānei**, māsasmeitu **ILGU**
pāragri pavodot mūžības ceļā.
Otilija, Ulnicāni, Gabrāni, Geņa

Laikrakstu "Vaduguns" 2013.gadam izdevīgāk abonēt:

● **REDAKCIJĀ**, Teātra ielā 8, Balvos, līdz 21.decembrim

● **VIĻAKAS BIROJĀ** (otrdienās)

● **NOSLĒDZOT "Vaduguns" abonenta regulāro maksājumu
līgumu redakcijā vai SEB bankas Balvu filiālē** (tikai SEB bankas klientiem)

● **JURIDISKAS PERSONAS "Vaduguni" var abonēt,
piezvanot pa tālruni 64507019**

Abonē "Vaduguni"
uzreiz 6 vai 12 mēnešiem -
ievieto 2013.gadā "Vaduguni"
sludinājumu
attiecīgi 3 vai 6 latu vērtībā!

Abonē "Vaduguni" 2013.gadam līdz
20.decembrim un dāvanā saņemsi
"Vaduguns" kalendāru!

Darbdienās no **plkst. 8.00 līdz 17.00**

Abonējot redakcijā, Jūs ietaupāt **Ls 0,50**

(abonementa noformēšanas maksa)

<p>Vaduguns INDEXSS 3004 IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS IZDEVĒJS SIA "BALVU VADUGUNS" Nodokļu maksātāju apliecības Nr. LV 43203002982</p>	<p>REDAKCIJAS ADRESE TEĀTRA IELĀ 8 BALVOS, LV-4501 NORĒĶINU KONTS A.S. SEB BANKA BALVU FILIĀLĒ Nr. LV21 UNLA 0024 0004 6734 5, kods UNLALV2X <small>Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.</small></p>	<p>REKLĀMA, SLUDINĀJUMI D.Dimitrijeva T. 64507018 26161959 FAKSS - 64522257</p>	<p>REDAKTORS E.GABRANOVS - T.64522534, 29360850 ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T.64522126 ZLOGINA, IZINKOVSKA - T.64520962 M.SPRUDZĀNE, I.TUŠINSKA - T.64522260, A.LOČMELIS -T.64520961 KOREKTORE S.GUGĀNE - T.64522126 GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 64507019 ŽURNĀLISTI - 29360851; 26555382 Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961</p>	<p>Datorsalikums- SIA "Balvu Vaduguns", G.LIELMANIS Iespēstis SIA "Latgales Druka", Rēzeknē, Baznīcas 28 TIRĀŽA - 4310 e-pasts: vaduguns@apollo.lv mājas lapa: www.vaduguns.lv</p>
---	--	---	--	---